

Leto XX. Stev. 269

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka // Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1934 // MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
// OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

RAZPRAVA O ATOMSKI AGENCIJI

v političnem odboru Generalne skupščine OZN

New York, 9. nov. (Tanjug). V političnem odboru Generalne skupščine OZN so danes nadaljevali debato o uporabi atomske energije v mirnodobne namene in posebej o resoluciji, ki so jo predložile Avstralija, Belgija, Francija, Južnoafriška unija, Kanada, ZDA in Velika Britanija. V resoluciji so predlagale ustanovitev mednarodne agencije za atomsko energijo in priporočile, naj bi ta sama določila svoj odnos do OZN in naj bi poročala OZN o delu, ki ga terja uresničenje te zamisli.

Ceprav v prvem delu resolucije ustanovitelj niso neposredno omenjeni, domnevajo, da ni bila zamisel držav, ki so predlagale resolucijo, v tem, da bi tudi SZ sodelovala v začetni fazi ustanavljanja agencije. Težave, na katere bi zamisel o ustanovitvi agencije naletela v ameriškem Kongresu, če bi bila tudi Sovjetska zveza med ustanovitelj, smatrajo tudi za glavni razlog, da v predlogu ne pozivajo vseh dežel, naj se nemudoma lotijo dela za ustanovitev takšne agencije, ki bi imela specialni agencijam OZN podobni status.

Drugi del resolucije, v katerem je predlagano sklicanje mednarodne konference atomskih znanstvenikov, pa vsebuje tudi poziv k udeležbi vseh članic OZN. Prav v tej razliki med obema deloma resolucije vidijo opazovalci potrdilo njihovega sklepa, da bi bila atomska agencija ustanovljena na podlagi sporazuma zahodnih držav, kasneje pa bi se ji lahko pridružila tudi SZ. Kar ji lahko pridružila tudi SZ. Kar zadeva mednarodno konferenco

Veleposlanik Roberts pri Edenu

London, 9. nov. (Tanjug). Zunanji minister Eden je sprejel danes v Foreign Office novega britanskega veleposlanika v Jugoslaviji sira Franka Roberta, ki bo ta mesec prevzel svoj položaj v Beogradu.

Dulles o sporazumu z ZSSR

ZDA bodo pripravljene na razgovore šele po vključitvi Zahodne Nemčije v zahodnoevropski obrambni sistem

Washington, 9. nov. (AFP). — Na današnjem sestanku z novinarji je zunanji minister Dulles izjavil, da vprašanja evropske skupnosti in nemškega sodelovanja v zahodni obrambi politično še niso uredili. Pripomnil je, da bi sleherna konferenca zahodnih veleposlanikov z ZSSR slednji omogočila, da prepreči ureditve teh vprašanj. Ko bodo ta urejena, je nadaljeval Dulles, bo več možnosti za sporazum s Sovjetsko zvezo.

O bližnjem obisku Mendès-Francea v ZDA je Dulles dejal, da bo s tem dana možnost za važne in potrebne ameriško-francoske razgovore o vrsti vprašanj, zlasti v Indokini. Izjavil je, da ZDA niso zadovoljne z načinom, kako vietnamska vlada pojmuje v Zenevi sklenjene sporazume. Toda to vprašanje, je pripomnil Dulles, ne sodi v neposredno pristojnost ZDA.

Churchill o atomskih nevarnostih

London, 9. nov. (AP). Predsednik britanske vlade Churchill je izjavil danes v Spodnjem domu, da bi bilo bolje, ko ne bi nikoli odkrili atomske in vodikove bombe. Tako je odgovoril na predlog nekdanjega ministra Noel-Bakerja in drugih laburističnih poslancev, da bi zastavil ves svoj vpliv, da bi prenehali poskusi s temi bombami.

Churchill je tudi dejal, da ob eksplozijah vodikovih bomb ni nevarnosti, da bi zastupili ozračje nad velikimi področji sveta. Poudaril je, da bi lahko dežele, ki sedaj delajo te poskuse, povečale število eksplozij in tako povzročile nevarnost okužbe zraka. Vendar je pripomnil, da britanska vlada še vedno vodi anketo o škodljivem učinku eksplozij atomskih bomb in atomske radioaktivnosti. Sam pa ne bo mogel preprečiti teh poskusov.

Vremenska napoved

za sredo, 10. novembra. V Južni in zahodni Sloveniji pretežno oblačno, vmes nekaj padavin. V severni in severovzhodni Sloveniji postopno narasajoča oblačnost, pozneje tudi tu nekaj padavin. Temperatura ponoči od 2 do 6 stopinj C, čez dan med 8 in 14 stopinj C. V nižinah zjutraj dežna zameznilo.

Sovjetski predstavnik Višinski še ni imel svojega glavnega govora o tem vprašanju in zato sovjetsko stališče ni docela jasno. Vendar način, kako je Višinski včeraj zahteval pojasnila o ameriškem gledišču, in odgovor, ki ga je dobil od ameriškega predstavnika Lodgea, vzbujata upanje, da bo tudi o vprašanju uporabe atomske energije v miroljubne namene dosežen napredek, kakršnen je bil dosežen na področju razorožitve.

Sprejem novih članov v OZN

za velike sile še vedno sporno vprašanje

New York, 9. nov. (Tanjug). Splošna debata v posebnem političnem komiteju o sprejemu novih članov v OZN se bliža koncu. Na današnji seji so govorili preostali štirije govorniki, med njimi tudi jugoslovanski predstavnik. Pred komitejem so zdaj štiri predlogi. V prvem, ki so ga predložile Avstralija, Pakistan in Siam, zahtevajo sprejem Laosa in Kambodže v OZN.

Delegacije Argentine, Kube in Salvadora so vložile amandma k tej resoluciji, da bi vanjo vnesli tudi priporočilo za sprejem Avstrije, Ceylona, Finske, Irske, Italije, Japonske, Jordanije, Libije, Nepala in Portugalske.

Podobni predlogi so naleteli doslej na nasprotovanje SZ, ki zahteva, naj bi razen teh dežel sprejeli v OZN tudi vzhodnoevropske države in Mongolijo.

Tretji predlog je sprožila Indija. V njem poziva Varnostni svet, naj na podlagi Ustanovne listine skliče sestanek, katerega bi se udeležili predstavniki držav v Varnostnem svetu. Indijska delegacija sodi, da bi na takšnem

sestanku to vprašanje premaknili z mrtve točke.

Cetrti predlog so stavile Argentina, Kuba in Salvador. Odbor naj bi razpravo o tem vprašanju prepustil Varnostnemu svetu, ta pa bi po dveh tednih obvestil odbor o rezultatih svojega dela. Pomanjkljivost tega predloga je v tem, da omejujejo število držav, o katerih sprejemu naj bi Svet odločil.

IZJAVE HO SI MINHA FRANCOSKEMU NOVINARJU

Vietminh v Francoski uniji?

Združitev Vietnamu ne gre vzporejati z združitvijo Koreje ali Nemčije

Hanoj, 9. nov. (AFP). Ho Si Minh je dopisniku agencije AFP izjavil, da je pripravljen s Francijo obravnavati vprašanje, kako »navezati organske stike med obema državama, ker je možno miroljubno sožitje med različnimi režimi«. Pripomnil je, da bi lahko razpravljali o sodelovanju Vietminha v Francoski uniji, če bosta za to obe strani.

Ho Si Minh sodi, da so najboljša podlaga za ureditev prijateljskih odnosov med dvema deželama medsebojno razumevanje, popolna lojalnost in medsebojno zaupanje. Gospodarski odnosi med obema deželama morajo prav tako sloneti na načelu enakosti in medsebojnih interesov. Ho Si Minh je odklonil odgovor na vprašanje, ali bo vietnamska vlada sprejela morebitno francosko pomoč.

Na vprašanje, v katerih področjih bi bilo sodelovanje francoskih tehnikov ali poslovnih ljudi v Vietnamu najbolj zaželeno, je odgovoril, da v vsem gospodarstvu. Pripomnil je, da vietnamska vlada proučuje možnost, da bi povabila k sodelovanju sovjetske in kitajske strokovnjake.

Zaupnica Mendès-Franceu

Pariz, 9. nov. (AFP). V francoski skupščini so nočjo izglasovali zaupnico vladi Pierra Mendès-Francea. Za zaupnico je glasovalo nekaj nad 300 poslancev.

Ureditev imovinskih vprašanj

Beograd, 9. nov. (Tanjug). — V Beogradu se bodo 16. nov. začela jugoslovansko-italijanska pogajanja o finančnih in imovinskih vprašanjih. Italijansko delegacijo bo vodil opolnomočeni minister g. Riccio. Vodja jugoslovanske delegacije še ni določen. Italijanska delegacija bo prispela v Beograd najbrž prihodnji terek.

Seja odbora za delo in socialno zavarovanje Zveznega zbora proizvajalcev

Beograd, 9. nov. (Tanjug). Odbor za delo in socialno zavarovanje zbora proizvajalcev je sklical sejo za 15. novembra ob 9. uri. Na dnevnem redu je obravnavanje spreminjalnega predloga Zveznega izvršnega sveta k osnutku zakona o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbencev.

Seja odbora za socialno politiko in ljudsko zdravstvo

Beograd, 9. novembra. Odbor za socialno politiko in ljudsko zdravstvo Zveznega sveta Zvezne ljudske skupščine bo imel sejo 15. novembra ob 9. uri. Obravnaval bo spreminjalni predlog Zveznega izvršnega sveta k zakonu o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbencev.

Pogajanja z Zahodno Nemčijo

za poravnavo naših predvojnih in vojnih terjatev

Bonn, 9. nov. (Tanjug). Tu so danes objavili skupni jugoslovansko-nemški komunik, po katerem sta se jugoslovanska in zahodnonemška delegacija začeli v Bonnu razgovarjati o jugoslovanskih vojnih in predvojnih terjatih. Jugoslovansko delegacijo vodi naš veleposlanik v Zahodni Nemčiji dr. Iveković, zahodnonemško pa veleposlanik v zunanjem ministru Strohm.

Jugoslovanska delegacija je na današnji seji razložila podrobnosti predloga o ureditvi omenjenih vprašanj. V zvezi s tem je vodja jugoslovanske delegacije dr. Mladen Iveković izjavil dopisniku Tanjuga:

Sedanja pogajanja pomenijo nadaljevanje razgovorov, ki smo jih

imeli letos v marcu in juliju. Ti razgovori prihajajo zdaj v zaključno fazo. Prepričan sem, da bo skupno prizadevanje obeh delegacij in vlad naposled obrodilo zadovoljive sadove. Jugoslovanska delegacija je za te razgovore pripravila temeljito dokumentacijo. Ker je na nemški strani opaziti dobro voljo, da bi razna vprašanja iz minulosti spravili z dnevnega reda, sem prepričan, da bodo končni dobri rezultati spodbuda za nadaljnji ugodni razvoj odnosov med našima dvema državama. Mislim namreč, da bi ureditev prečih vprašanj med obema državama lahko postala nov prispevek h krepitvi medsebojnega zaupanja in nova spodbuda za gospodarsko izmenjavo med obema državama.

Nehru o socializmu v Indiji

New Delhi, 9. nov. (Tanjug). Predsednik indijske vlade Nehru je danes govoril na seji Sveta za gospodarski razvoj Indije in je ostro obsodil konservativne težnje v gospodarstvu po zastarelih proizvodnih metodah in poudaril, da »prevladujoči položaj zasebnega kapitala sodi v pre-

teklost.« Pripomnil je, da imajo v Indiji zasebna podjetja svojo vlogo in da tudi uživajo podporo vlade. Po njegovem mnenju je vzor socialistična ureditev družbe. »Ne mislim na dogmatični pomen te besede,« je pripomnil, »vendar morajo biti proizvajalna sredstva družbena last in pod nadzorstvom družbe in morajo služiti družbi v celoti.« Nehru je označil brezposelnost za najresnejši problem Indije. Za ureditev tega vprašanja je priporočil, naj posvečijo v prihodnjem razdobju večjo skrb razvoju težke in kovinske industrije.

Indijski veleposlanik pri Jojkiću

Beograd, 9. nov. (Tanjug). — Predsednik MLO Beograda Djurica Jojkić je sprejel danes indijskega veleposlanika v Beogradu Radžašvara Dajara.

OPERACIJE PROTI ALŽIRCEM

Začeli so jih z oddelki padalcev in reaktivnimi letali

Batna, 9. nov. (AFP). Davi so se začele v pogorju Aures (Veliki Atlas) operacije proti nacionalističnim upornikom. Navsezgodaj so se na to področje kljub oblačnemu vremenu spustile s padali številne patrolje.

Neki višji častnik je izjavil, da so pogorje Aures razdelili na številne operacijske odseke in da bodo vsakega posebej temeljito preiskali. Dejal je, da uporniki napadajo v zelo gibčnih skupinah ter je z njimi moč priti v stik z enako taktiko.

Po mnenju funkcionarjev, odgovornih za vzdrževanje reda, bo treba še najmanj tri mesece, da bodo dodobra očistili področje, ki meri 20.000 kv. km in je pokrito z gostimi gozdovi.

AFP poroča, da je prispelo iz Marseilla v alžirsko pristanišče Bon

740 padalcev v popolni vojni opre- mi. Razen tega so priplule v pristanišče tri tovorne ladje z orožjem, strelivom in opremo ter 7 reaktivnimi letali.

Sprejem ob odhodu Bogdana Osolnika iz Münchna

Bonn, 9. nov. (Tanjug). Jugoslovanski generalni konzul v Münchnu Bogdan Osolnik je priredil sinoči, pred svojim odhodom na novo službeno mesto, poslovilni sprejem. Udeležilo se ga je okrog 200 ljudi, med njimi predstavniki pokrajinske vlade, konzularnega zbora in javnega ter kulturnega življenja na Bavorskem.

svojega diplomatskega predstavnika v Parizu, kajti v Hanoju so francosko predstavništvo že odpri.

Na vprašanje, ali se je položaj v Južnem Vietnamu spremenil, da bi bilo moč v dveh letih po splošnih volitvah, ki jih določa ženevski sporazum, lotiti se združitve dežele, je Ho Si Minh odgovoril, da si bo vietnamska vlada nenehno prizadevala doseči združitve dežele dosledno v

Z OBISKA PREDSEDNIKA TITA V VALJEVU

Kakor smo že poročali, je predsednik republike Josip Broz-Tito v nedeljo obiskal Valjevo, kjer ga je ljudstvo navdse prisrčno sprejelo. — Na desni sliki vidimo, kako izroča pionirka tovarišu predsedniku šopek cvetja, na levi pa predsednika Tita s soprogo pred hotelom »Grande«.

JOŠIDA V WASHINGTONU

gledan iz Tokia

Nepoučenim se je utegnulo zdeti, da se je svet postavil na glavo. Ču En Laj je Japonski parlamentarni delegaciji izjavil, da nima pomislekov proti oborožitvi Japonske. ZDA, ki že zdavnaj ne nasprotujejo oborožitvi Japonske, so izjavile, da ji ne bodo dale posojila, če se ne zaveže, da se bo hitreje oboroževala. Jošida je pred odhodom iz Londona v New York v doslej najostrejši izjavi rekel:

»Grem zahtevati od Američanov denar, ker so ZDA napravile iz Japonske nemočno in šibko deželo, kakršna je zdaj... Američani so spravili Japonsko v položaj, v katerem ni mogoče, da bi se oborožila« (namigavanje na povojno ustavo, ki jo je Japoncem diktiral Mac Arthur). »Revizija ustave zdaj sploh ne pride v poštev, razen če bi se prepričali, da bi jo splošni ljudski referendum odobril. Ne verjamem, da bi se mogli oborožiti.«

Pravzaprav imajo vse tri izjave svoj zakaj in druga drugo izpopolnjujejo. Ču En Lajeva izjava je nekakšno naročilo konservativnim krogom, naj bi Kitajsko pripravljeno na sožitje in sodelovanje z desničarsko Japonsko. Izjava States departmenta je podobna opozorilu, da bodo Združene države Amerike nehale podpirati japonsko gospodarstvo, če se Japonska ne bo politično in vojaško čvrsteje povezala z ameriškim blokom v Aziji. Jošidova izjava pa je nekakšna odkrita grožnja, da bo joj, če ZDA ne odvežejo malhe, ker bi utegnili Japonska obrniti še drugo stran... Vsa tri gledališča so celota strateške politične in gospodarske ponudbe in povpraševanja. Jošidov tekmelec Sigemitsu, voditelj Napredne stranke, je obšel pogajanja v Washingtonu kot »Jošidovo spletko, da bi se obdržal v sedlu, ko se vrne v Tokio«. »ZDA se motijo«, je pripomnil Sigemitsu, »če mislijo, da bi gospodarska pomoč Jošidovemu režimu pripomogla k obnovi in napredku Japonske. Takšna pomoč lahko, nasprotno, samo poveča protiameriško razpoloženje na Japonskem.«

če že ne v naročje Kitajske, pa vsaj na pot nevtralizirane politike.

Od tod tudi izvira moč in šibkost Jošidovega položaja v pogajanjih z ZDA. Moč mu dajejo mednarodni položaj in izredna strateška važnost Japonske, njegova šibkost pa izvira iz nego-

tovosti Jošidovega položaja na Japonskem, kjer se je vse živo dvignilo proti njemu in mu grozi, da ga bodo na prvem prihodnjem zasedanju parlamenta v decembru strmoglavili.

Pomoč ZDA ali trgovina s Kitajsko

Nedavno, po sovjetsko-kitajski deklaraciji z dne 12. oktobra in po Ču En Lajevi izjavi japonskim parlamentarcem, je neodvisni desničarski poslanec Čudži izjavil novinarjem, da bi »ameriška pomoč sploh ne bila potrebna, če bi Japonska nemoteno trgovala s Kitajsko«. Ta izjava sama po sebi ne bi bila pomembna, da ne izraža na zgosten način stališča poslovnih krogov. Ti krogi so že zdavnaj nezadovoljni z Jošido, ker preprečuje združevanje konservativnih sil in stabilizacijo političnih razmer v deželi. Zadnje čase jih je zlasti razjezila vladna »suženjsko kratkovidna, strahopetna in proameriška« politika glede na trgovino s Kitajsko s tem, da je dopustila, da bo kriterij »strateških potrebščin« strožji za Japonsko kakor za ostale dežele, ki trgujejo s Kitajsko itd.

Zadnjo Jošidovo izjavo lahko torej razumemo ne le kot grožnjo, namenjeno Ameriki, marveč tudi kot prizadevanje, da bi japonsko javnost prepričal, da vlada ne uveljavlja »proameriške« politike. V Jošidovem obisku Washingtonu je skupek vseh nadaljnjih možnosti glede razvoja japonske zunanje in notranje politike — od tega, za čigav (in na čigav) račun se bo Japonska oboroževala, do tega, kdo bo v začetku prihodnjega leta na krmilu države.

Kosta Timotijević

Položaj in obveznosti

Naserove vlade po sporazumu o Suez

PISMO IZ KAIRA

Kairo, oktobra.

Računajo, da odpade na 22 milijonov prebivalcev Egipta štiri milijone šolanov. Temu številu je treba priložiti še toliko politično izobraženih prebivalcev in tedaj dobimo približno število politično izobraženih ljudi v najširših množicah egiptovskega prebivalstva. Ti milijoni so leta in leta čakali na ureditve siveškega vprašanja, da bi po likvidaciji tega splošnega narodnega vprašanja začeli obravnavati tudi drobna vprašanja o življenjskem standardu, lakoti in boleznih prebivalstva.

Vse vlade in parlamenti so več let držali, da se ni moč ukvarjati s položajem delovnega prebivalstva, dokler je ogrožena neodvisnost. Egiptovski in arabski nacionalizem se je kalil in razvijal na vprašanjih Suez in Severne Afrike, zavestno pa je zanemarjal preča vprašanja bednega položaja večine ljudstva. Zato je bilo politično bolj razvito prebivalstvo Nilске doline že sivo siveškega vprašanja, saj je dobro vedelo, da so si prav na tem vprašanju stotine pašev pridobile naslove in bogastvo, sevda vse na račun gospodarsko do kraja uničenih kmetov.

Za te ljudi so oficirji, ki so še do večerj govorili, da je evakuacija Suez njihov glavni cilj, zdaj nastopili z gestom, da je glavni cilj revolucije napredek dežele, industrializacija, boj proti boleznim, neznanju in revščini. Ta slovar je uporabil Naser na nedavnih velikih svečanostih in mitingih, dobro vedoč, da se lahko samo tako približa množicam obubožanega kmečkega in mestnega prebivalstva. K temu je bil primoran že zato, ker opozicija ni zadovoljna s sporazumom in ker širi po Kairu najverjetnejše vesti v prizadevanju, da bi ponekod sprožila tudi nerede.

Tudi stališče predsednika republike generala Nagiba je pripomoglo k vzdušju negotovosti in skrajnim razdorstju sprčo sklenitve sporazuma o Suez. V teh, za Egipt velikih dneh, se Nagib nikoli ni pojavil javno in tudi ni dal nobene ugodne izjave o doseženem sporazumu, kar je najvažnejše. »Muslimanski bratje« in Vafd so to izkoristili in razširili gesto, da je »sporazum o Suez tako neugoden na Egipt, da ga celo Nagib odklanja.« Razkol med oficirji in Nagibom postaja čedalje globlji, boj med njimi čedalje zahrbtnejši. In to sovrastvo je doseglo takšen obseg, da vidijo zdaj »Muslimanski bratje« in Vafd v Nagibu svojega človeka. Po njihovem mnenju bi moral še zmeraj imeti glavno vlogo v strmoglavljenju Nasera in njegovih tovarišev.

To so prvi znaki razkola in diferenciacije, ki se je začela v Egiptu po ureditvi siveškega vprašanja. Mnogi niso navdušeni in zato obdolžujejo vlado v prizadevanju, da bi ji vzel glavno legitimacijo — patriotizem.

Svest si svoje sile in ugleda v deželi napenja Gamal Abdel Naser vsa sile, da bi ohranil neodvisnost Egipta, in ne dopusti, da bi kdorkoli dvomil o njegovem patriotizmu. Vlada si je že dni začetla nalogo, da bo organizirala veliko »zerno« vojsko, ki naj bi bila največja v arabskem svetu. Egiptovska vojska je zdaj majhna, saj šteje komaj 50.000 mož pod orožjem. Če pa bo hotel imeti Egipt veliko vojsko, se bo moral oborožiti. ZDA so mu ponudile orožje v pogojem, da bi poslale v Egipt tudi inštruktorje in veliko vojsno misijo. Za zahteva pa je bila nesprejemljiva.

Tako je odpadla vojaška pomoč iz ZDA in glede vojnih dobav in opreme egiptovske vojske bodo ne-

Kaj je z Nagibom?

London, 9. nov. (Tanjug). »Times« poroča, da je položaj generala Nagiba ponovno predmet številnih ugibanj v Kairu. »Times« opozarja, da Nagib ni ničesar izjavil ne o siveškem sporazumu ne o atentatu na Nasera. Nagib je baže kritiziral nekatere podrobnosti sporazuma o Suez, toda ne načelno. Nemara bi dal kako ugodnejšo izjavo o siveškem sporazumu, ko bi »imel proste roke«. Pravijo, da se vojaški svet noče posvetovati z njim in da mu svoje sklepe ne dostavlja niti na vpogled.

Prvi proces proti »Muslimanskim bratom«

Kairo, 9. nov. (Reuter). Mahmud Abdul Latif, obtožen poskušnega atentata na predsednika vlade Nasera, je danes pred posebnim vojaškim sodiščem priznal svojo krivdo. Razpravo so potem proležili za 48 ur. Posebno sodišče bo sodilo tudi ostale zarotnike iz vrst »Muslimanskih bratov«.

OBISK NEMSKIH PARLAMENTARCEV

London, 9. nov. (Tanjug). Na povabilo predsednikov obeh zbornic britanskega parlamenta bo prišla dne 2. decembra v Veliko Britanijo delegacija zahodnonemškega parlamenta. Obisk bo trajal dovet dni.

ZSSR OBISK ANGLEŠKIH METODISTOV

London, 9. nov. (Tanjug). Pet predstavnikov britanske metodistične cerkve bo sredi novembra odpotovalo za 15 dni v Moskvo in Leningrad. V Sovjetsko zvezo jih je povabila ruska pravoslavna cerkev.

EGIPT TUDI HODEBIJEV BRAT ARETIRAN

Kairo, 9. nov. (AFP). Egiptovska policija je prišla Ismailia Solimana el Hodebija, brata voditelja verske organizacije »Muslimanski bratje«. V njegovem stanovanju so našli pravoslavski orožja.

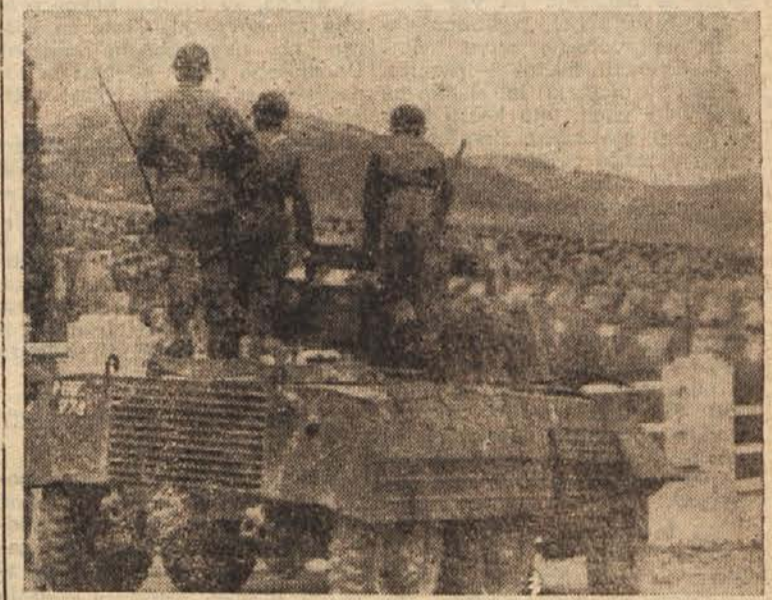
mara imeli glavno besedo Anglieži. Vse kaže, da so ZDA pripravljene brez strožjih pogojev nuditi Egiptu pomoč in posojilo, kar je v sedanjem trenutku zanje tudi izredno važno.

Pričaokovali so tudi, da se bo po ureditvi siveškega vprašanja povečal pritisk za vključitev Egipta v obrambni pakt za Srednji vzhod. ZDA

in zahodne države že dobra tri leta napenajo v tej smeri vse sile. Po njihovem mnenju je arabski pakt o medsebojni varnosti povsem neučinkovit. Vse pa kaže, da so ta pakt za zdaj odstranili z dnevnega reda. Vzrok je treba iskati v želji, da Naserovi vladi ne bi otežili položaja v deželi, zahodne države pa pravzaprav že imajo zaželena poročila in vojaške obveznosti s privolitvijo Egipta v avtomatično reaktiviranje siveškega oporišča v primeru napada na Turčijo.

Tako se je Kairo posredno povezal z vojaškimi načrmi zahodnih držav v tem delu sveta in onemogočene so vse nevtralizirane težnje sedanje, pa tudi bodočih vlad v Egiptu. Vse to je zagotovljeno, vsaj za prihodnjih sedem let, kolikor bodo trajale obveznosti Egipta nasproti Angliji na podlagi nedavno podpisaneega sporazuma o Suez.

Z. Pečar

Upor alžirskih nacionalistov — Francoski tanki patrolirajo po Velikem Atlasu

Po volitvah v ZDA — Predsednik demokratske stranke Adlai Stevenson slavi zmago demokratov

JORDANIJA TERJA SPREMEMBO prijateljske pogodbe z Veliko Britanijo

London, 9. nov. (Tanjug). V britanskem zunanjem ministrstvu potrjujejo, da je jordanska vlada terjala revizijo sedanje anglo-jordanske pogodbe. Te dni so imeli o tem posebne razgovore z britanskim poslanikom v Amanu, Predsednik vlade Abu el Huda je razložil gledišče svoje vlade glede revizije pogodbe o prijateljstvu iz leta 1948, ki je bila skle-

njena za dobo 20 let in po kateri je Velika Britanija dobila pravico do letalskih oporišč v Amanu in Mafraku.

Angleška vlada je pripravljena proučiti jordanske zahteve. Ta naglaša, da morebitne spremembe te pogodbe ne bodo vplivale na »novo razvrstitev britanskih oboroženih sil na Srednjem vzhodu«.

Z VSEH STRANI SVETA

DANES PO SVETU

Nagli sadovi sporazuma

Zelo hitro se kažejo ugodne posledice tržaškega sporazuma. Pri tem ne mislimo samo na izjavo vodilnih državnikov Italije in Jugoslavije, v katerih je odločno izražena želja, da bi navezali tesnejše stike med našima državama. Zadnje govore italijanskih državnikov, zlasti predsednika vlade Scelbe, smo pri nas povsem pravilno ocenili kot važen prispevek k upostavitvi ugodnejšega vzdušja, v katerem bi se lahko razvijale konkretne oblike sodelovanja.

Nedavno objavljeni sklep o povzemanju diplomatskih predstavništev v Beogradu in Rimu v rang veleposlanstva lahko po pravici smatramo za je po poglavitnih konkretnih izrazov želje po sklenitvi medsebojnih stikov. Pogajanja o sklenitvi nove trgovinske pogodbe, razprave o nekaterih gospodarskih vprašanjih, ki zanimajo obe deželi, in ki se bodo začele sredi novembra v Beogradu, dalje pogajanja o sklenitvi nove trgovinske pogodbe, ki se bodo tudi kmalu začela, bi natanko določili pogoje za izpolnitev določ tržaškega sporazuma, se vzdušju, in z znatno boljšim nivojem razmer lahko na obeh straneh izkoristili vse objektivne možnosti za sodelovanje na gospodarskem področju.

Sabotaža na angleški vojni ladji

London, 9. nov. (Tanjug). Na britanski vojni ladji »Delight«, ki naj bi se udeležila nedavnih manevrov Atlantskega patka na obalah Skotske, je bila izvršena sabotaza. V mehanizmu za mazanje krmila so nasulj peska. Ladja ima hitrost in oborožitve lahke križarke ter 280 mož posadke. »Delight« zaradi tega ni mogla pravočasno odplutj na manevre.

Kabaka naj bi se vrnil v Bugando

London, 9. nov. (Tanjug). Britanski minister za kolonije Lenox Boyd se je razgovorjal z upravnimi funkcionarji v britanskem protektoratu Ugandi o položaju v Bugandi, eni izmed pokrajin tega protektorata. Vrhovno sodišče ugandskega protektorata je minuli teden obravnavalo zadevo kralja Bugande Kabaka in ni rešilo vprašanja o pravni veljavi lanskega ukrepa britanskega ministrstva

Izpolnjevanje določb narodnostnega statuta v sporazumu o Trstu

Sklepi slovenskih občinskih svetnikov v Trstu in okolici — Ustanovitev mešanega italijansko-jugoslovanskega posvetovalnega odbora

Trst, 9. nov. (Tanjug). Predsedniki slovenskih občin in vsi slovenski člani šestih občinskih svetov v bivši coni A so imeli sestanek v Trstu. Na njem so izvolili komisijo, ki bo proučila narodnostni statut in navezala stike s pristojnimi predstavniki italijanskih oblasti, da bi začeli določbe statuta čimprej izpolnjevati.

Beograd, 9. nov. (Jugopress). Sredi novembra se bodo začela v Beogradu jugoslovansko-italijanska pogajanja o ustanovitvi posebnega odbora za manjšinska vprašanja, kakor določa sporazum o Trstu. Na pogajanjih bodo določili predpise za poslovanje tega odbora. Na podlagi narodnostnega statuta, ki je bil priložen spomenici o soglasju, parafirani 5. oktobra v Londonu, bo posebni mešani jugoslovansko-italijanski odbor v pomoč obema vladama v problemih, ki bi nastali v zvezi z zaščito jugoslovanske narodnostne skupine na področju, ki je prišlo pod italijansko upravo, in italijanske narodnostne skupine na področju pod jugoslovansko upravo.

Italijanska trgovina z bližnjim vzhodom

Rim, 9. nov. (AFP). Italijanska gospodarska delegacija pod vodstvom Giuseppea Vedovata bo v kratkem odpotovala na Bližnji in Srednji vzhod. Proučevala bo možnosti razvoja trgovinske izmenjave z ondnotnimi deželami. Viden znak ugodnega razvoja v stikih med Italijo in Jugoslavijo je tudi novi ton v pisanju italijanskega tiska o naši državi. Bogat in raznolik notranji razvoj v Jugoslaviji več let ni našel odmeva v italijanskih časnikih ali pa so ga prikazovali v neobjektivni, često povsem opačeni luči. To so jasno ugotovili tudi nekateri italijanski časniki in revije, zlasti tisti s socialistično orieniacijo. Revija »Nuova republica« je nedavno pisala o »zelo važnih izkušnjah, ki jih je nesrečno sporno tržaško vprašanje zaprlo italijanskim demokratičnim strujam, misleč pri tem na spremembe in gospodarski in družbeni sestavi Jugoslavije.

Revija »Nuova republica« iz Firenze je na primer nedavno zapisala: »Gospodarske in socialne spremembe, ki so nastale v Jugoslaviji po vojni so takšne, da zbujajo zanimanje vsega demokratičnega sveta, zlasti levčarskih sil. To dovoli dokazujejo stiki, ki so jih levčarske struje in levčarske osebnosti v Evropi zadnje čase imele z Jugoslavijo, da bi bolj spoznale gospodarski sistem v tej deželi in dejanske možnosti napredne demokratizacije socialističnega režima avtoritativnega tipa, kakršen je Titoov režim. Gre torej za zelo važne izkušnje, do katerih je nesrečno sporno tržaško vprašanje italijanskim demokratičnim strujam zaprlo pot.«

Ne moremo in ne bomo se čudili dejstvu, da posamezni italijanski novinarji odkrivajo nekatere resnice o naši državi, ki so že tako dobro znane. Nasprotno, pozdravili bomo to prizadevanje kot njihov prispevek k boljšemu razumevanju med nam. To se močno nanaša tudi na tiste članke v najuglednejših italijanskih časnikih, v katerih obsojajo škodljive sovinitstvene pojave nekaterih politikov ali političnih skupin v Italiji, usmerjene na razbijanje ali omlačevanje nje sadov tržaškega sporazuma. Poptonejšje medsebojno spoznavanje, do katerega lahko pride z naporji tiska, bo še bolj olajšalo poglabljanje sodelovanja na vseh področjih. G. A.

ZDA SESTRELITEV LETALSKE TRDNJAVE NE PRIDE PRED VARNOSTNI SVET

New York, 9. nov. (AFP). Predstavnik ameriške delegacije v OZN je izjavil, da se ZDA ne nameravajo priložiti pri Varnostnem svetu zaradi ameriškega letala, ki so ga sovjetški letalci sovjetski lovci. ZDA bodo odgovorile na to, ki jo je sovjetska vlada ob tej priložnosti poslala ameriški vladi in tedaj postavile svoje zahteve.

DIPLOMATSKI BOJKOT SPREJEMA PRI VIŠINSKEM

New York, 9. nov. (Reuter). Ameriški predstavniki v OZN so bojkotirali sprejem, ki ga je priredil sovjetski predstavnik v OZN Andrej Višinski ob 37. obletnici Oktobrske revolucije. Sprejema se niso udeležili zaradi sestrelitve ameriškega letala nad Japonako.

VELIKA BRITANIJA RAZGOVORI S SUDANCI

London, 9. nov. (Reuter). Predsednik sudanske vlade Sajed Ismail el Azhari je imel danes v britanskem zunanjem ministrstvu razgovore z zunanjim ministrom Edenom. Azhari bo ostal v Londonu 4 dni.

POSLOVNI STIKI S KITAJSKO

London, 9. nov. (Tanjug). Predstavnik 26 britanskih podjetij kre-

rava Kitajska izkreati svoje čete na otoku Tašenu.

SAUDSKA ARABIJA STARI RAČUNI

Džeda, 9. nov. (AFP). Kralj Saud je odredil preiskavo državnega finančnega poslovanja za vlado njegovega očeta Abdela Azisa. Iz Sirije so že prišli strokovnjaki, ki bodo preiskali delo nekdanjega finančnega ministra Abdalaha el Solejmana. Več kot 10 let je bil Abdalah kraljevi blaginjak. Posloval je brez proračuna in brez nadzorstva.

BRAZILIJA EKSPLOZIJA V TOVARNI DINAMITA

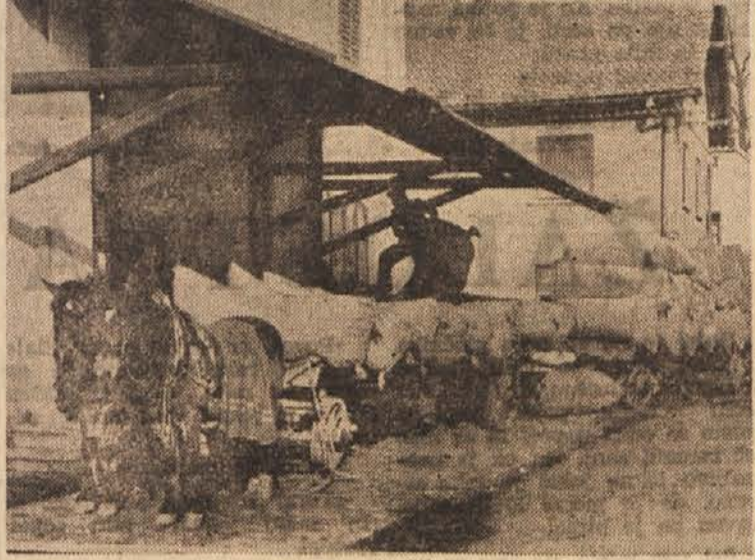
Rio de Janeiro, 9. nov. (AP). V neki tovarni dinamita blizu Rio de Janeira so se pripetila huda nesreča. Nenadna eksplozija je mahneno do tal porušila tovarno, pri čemer je bilo ubitih 15 delavcev. Vzrok eksplozije so ni ugotovili.

AVSTRILIJA AMERIŠKI PODCASTNIK POBEGNIL NA SOVJETSKO STRAN

Dunaj, 9. nov. (AFP). »Osterreichische Zeitung« poroča, da so se pred sovjetskim območjem v Avstriji narednik ameriške policije William Turner. Ob tej priložnosti je prošil za politično azil. Sovjetske oblasti so njegovi prošnji ugodile.

Kljub vremenskim neizgodam VEČJI PRIDELEK HMELJA

Z ozirom na škodo, ki sta jo letos povzročili savinjskeemu hmelju toča in junjska povodenj, so sprva domnevali, da bo letni pridelek hmelja manjši od lanskega za nekaj 100 ton. Ko pa so se oktobra in v začetku tega meseca jela puniti s posušnim hmeljem velika hladišča odkupnega in izvoznega podjetja »Hmezad« v Zalcu, se je pokazalo, da so kmetje pridelali letos celo več hmelja kot lani. Znanjalko je celo jutlnih vrst, čeprav je podjetje razdelilo med pridelovalce nad 36.000 novih vreč, odsele so že vskladiščili nad 1.100.000 kilogramov hmelja, ki ga skrbno pripravljajo za izvoz. Ostale količine hmelja, kakih 600.000 kilogramov, hranijo kmetje doma. Po vsem sodeč znaša letni pridelek hmelja v Savinjski dolini skupaj nad 1700 ton, kar je za nekaj ton več kot lani, ko ga je bilo 1679 ton. Razveseljivo je tudi dejstvo, da je letos znatno več hmelja boljše kakovosti. Tako so lani pridelali v Savinjski dolini le 4 odstotkov I. vrste hmelja, 48 odstotkov II. vrste, ostali pa je bil slabše kakovosti, vtem ko je letos 80 odstotkov hmelja I. in II. vrste, zelo nizek pa je odstotek slabših vrst hmelja. Do so savinjski hmeljarji tako rokoč sčez noč pridelali znatno večje količine hmelja I. in II. kakovostne vrste, ki ga je vsakekor možno ugodneje prodati na inozemskih tržiščih in so zanj tudi prejeli lepe denarce, ni nobena uganja. Hmeljarje so med letom opozorili na odkupne cene za posamezne vrste hmelja, ki so zelo stimulatívno vplivale na vestno obdelovanje na-

Hmelj so pripeljali pred skladišče

Novo ustanova — pomembna za konjiško gospodarstvo

Živinorejci iz Slov. Konjice in vse okolice do Zreč in Loč so minulo nedeljo dobili veterinarsko bolnišnico ter umetno osemenjevalnico. Pohoda za to so dali živinorejci letošnjo spomlad, dela pa je v glavnem vodil medzadružni živinorejski odbor, ki združuje živinorejce več okoliških KZ. Dosti zaslug za to ima tudi tov. inž. Adolf Tavčar, direktor kmetijskega posestva v Slov. Konjicah. Finančno akcijo pa so podprli okrajni forumi. Doslej je stalo vse delo že okrog 1.300.000 dinarjev, za ostalo opremo pa bo potrebnih približno 600.000 dinarjev, kjer bodo svojo delež prispevali tudi KZ iz svojih sredstev. Pri otvoritvi se je zbralo lepo število okoliških kmetov in živinorejcev, kot gostje pa so prišli tudi nekateri kmetijski in živinorejski strokovnjaki ter sekretar OK ZKS tov. Simonič, ki je obdoru čestitki uspehu, hkrati pa govoril o našem gospodarstvu ter o zunanji potitiki L. V.

KULTURNI OBZORNIK USTANOVLJENA JE KOMISIJA ZA PROUČEVANJE ŠOLSTVA

Zanimanje naše javnosti za šolstvo, njegovo razvoj, njegovo družbeno ustreznost in pedagoško uspešnost njegovega dela je dobilo v zadnjih letih otipljivejše oblike: v časopisu so kritični in svetlojoči glasovi čedalje pogostejši, v Svetih za prosveto prispevajo neštetni k reševanju šolske problematike; preko Društva prijateljev mladine poteka pedagoško zainteresirana javnost neposredno v vzgojna vprašanja; družbeno upravljanje sol omogoča dobršnemu delu te javnosti in kontrolno in pospešujoče sodelovanje pri razvijanju šolstva.

Prav je torej, če se in da se seznanjamo naša javnost z dejstvom, da je bila pri Svetu za prosveto in kulturo LRS ustanovljena komisija za proučevanje šolstva. Komisija je za sedaj še v organizacijskem pogledu vezana na Svet, vendar se naj v doglednem času popolnoma osamosvoji. S svojim statutom in posebej imenovanimi člani predstavlja v sedanji obliki pripravljajno stopnjo k ustanovitvi Inštituta za šolstvo.

Ustanovitev Komisije je akt, ki dokazuje živo prizadetost njenih pobudnikov in ustanoviteljev za rast našega šolstva in skrbno prisluškovanje potrebam, ki se javlja-

jo na pedagoškem sektorju družbenega življenja; na njem položajni ravnorožnat; mnoga vprašanja, med njimi važna vprašanja reforme šolstva, so neobdelana in nerešena, pedagoški teren je s svojim delom bujno, a neurejeno prerastel pedagoško teorijo in začel s tem izgublja tisto osnovno načelno orientacijo, ki je v republiškem merilu potrebna.

Ne samo pri nas, tudi v ostalih republikah so prišli Sveti za prosveto in kulturo do spoznanja, da je potrebno posebno študijsko telo, ki bo to delo opravljalo. Kakor se je pri nas ustanovila Komisija za proučevanje šolstva, so se tudi v ostalih republikah in pri Izvršnem svetu FLRJ ustanovile podobne Komisije in Zavodi. Pohoda za ustanovitev so dala povsod Združenja prosvetnih delavcev, ki so najbolje živu čutila potrebo po sistematičnem raziskovalnem delu na področju šolstva.

Naloge Komisije so obširne in zajemajo po svoji strukturi šolsko javnost tako s teoretičnega kakor s praktičnega zrišča. Komisija bo proučevala vprašanja, ki zahtevajo za svoje razčiščenje daljši čas in ki naj, ko bodo dograna, postanejo solidni orientacijski nosilci široke pedagoške prakse; proučevala pa bo tudi vprašanja, ki ne trpe več odloga in morajo biti čim prej rešena, če naj šolstvo ne trpi na svoji rasti. Komisija ima poleg drugih tudi oddele za šolsko dokumentacijo, ki mu je priključena tudi šolska dokumentacija Unesca. Redni in vnanji člani Komisije ter njeni strokovni sodelavci s terena se bodo pri svojem delu v glavnem posluževali induktivne metode: njihov stik s terenom, odkoder bodo črpali svoje gradivo, bo torej intenziven, kar najbolj neposreden, naslonjen na tisto živo prakso, ki more najplodnejše bogatiti teorijo.

dr. I. S.

HELGE ROSWAENGE v ljubljanski Operi

V nedeljo, dne 14. t. m. bo v ljubljanski Operi gostoval po vsej Evropi dobro znan tenorist in prvak dunajske Državne opere Helge Roswaenge, ki bo na našem odru pel vlogo grafa Ricarda v Verdijevem »Plesu v maskah«. Znamenitega pevca smo doslej pri nas imeli priložnost slišati samo pred vojno v filmu »Martea«, v zadnjih dneh pa je prišel na štirinajstodnevno operno gostovanje v Jugoslavijo, kjer bo nastopil v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu in na Reki.

Roswaenge je po rodu iz Kopenhagna in je bil prvotno pravzaprav inženir kemije. Kot mladega kemika pa so ga nekod v Nemčiji slišali peti glasbeni strokovnjaki, ki so odkrili v njem izreden glasovni material in mu takoj ponudili angažma v Operi. Roswaenge je ponudbo sprejel in že kmalu nato debutiral v Kölnu kot don Jose v operi »Carmen« in tako presenetljivim uspehom, da se je odlepljivo posvetil pevskemu poklicu. Sedla je vloga za vlogo, od Bizeta do Wagnerja in od Rudolfa v »Boheme« pa celo do »Zemlje smehljajca«. Vstrel se je tudi oder za odrom. Nastopil je v Berlinu, na Dunaju, v Parizu, Bruslju, Londonu, Kairu, Aleksandriji, sodeloval je na festivalih v Beirutu, Salzburgu itd. in se tako povsod v enega najbolj znanih evropskih pevcev.

peven in igralca je Roswaenge opisal v svojih spominih, ki so izšli pod naslovom »Smej se, Bajazet!«, kjer je iz svojih bogatih izkušenj z nastopanja skoraj po vsej Evropi opisal oder s treh vidikov, kot operni pevec na odru, kot človek za kulisami in s stališča občinstva v dvoranah. V številnih opilih v svoji knjigi je opisal Roswaenge podob življenja na odru, ki ga skozi svoj vedri humor gleda vedno kot optimist. Njegova knjiga je zato zbudila veliko pozornost. Nastop znamenitega pevca, ki je bil svoj čas zelo znan po svojem izredno obsežnem glasovnem materialu, in ki ga danes poleg tega odklikuje še predvsem velika pevška kultura, bo nedvomno v naši Operi svojevredno doživetje.

Helge Roswaenge v ljubljanski Operi

Pri cenah upoštevajo proizvajalce in potrošnike

»Vino-Sadje« je prodalo mariborskim potrošnikom precej kakovostnega sadja po primerni ceni — Kolektiv obsoja podjetja, ki jim je glavni namen prekomerni zaslužek

Na razširjenem zasedanju trgovskega podjetja Vno-Sadje v Mariboru so obravnavali položaj na tržišču s sadjem, poljskimi pridelki in vinom v zvezi z obveščanjem javnosti po časopisju. Podjetje je septembra doseglo 74 milijonov dinarjev prometa ali 30 odstotkov več, kot je znašal avgusta. K temu uspehu je nedvomno pripomogla dobra organizacija poslovanja, kakor v upravnem vodstvu tako tudi pri ostalih členih kolektiva v mestu in na terenu. Prizadevali so si z lastnimi uslužbenci se čimbolj približati proizvajalcem in potrošnikom. Razen v Sloveniji, Srbiji in Makedoniji nameravajo razširiti poslovanje tudi na Dalmacijo in ob tem nenehno zniževati lastne stroške. Nižji promet v oktobru gre predvsem na račun izpolnjevanja dogovorov za cene pri nakupovanju sadja, krom pri in ostalih pridelkih, ki so jih moralni prodati z izgubo. Tako so prodali jabolka po 32 do 38 dinov kilogram raznih podjetjem v Beograd, Sarajevu in Split, ta pa so jih prodajala nato celo od 50 do 60 dinov kilogram. V Skoplju, Travniku, Tuzli in Splitu so z nesorazmerno visokim dobičkom prodajala podjetja tudi krompir, ki jim ga je dobavilo Vno-Sadje po nizki ceni. Kolektiv je obsojal tudi ravnanje odkupnih podjetij in zaračunala za eno uro cestne razvezilnice mariborskih ulic 18.000 din, in da je podjetje zaradi tega ustvarilo 400 odstotkov dobička. Kakor smo bili pozneje obveščeni, je bilo poročilo poročevalca komisije za družbeni plan in proračun pri MLO nepopolno, ker ni upoštevalo dejavnosti podjetja. Tako bo podjetje Elektro Maribor-mesto letos doseglo le 123 odstotkov planirane dobička in ne toliko, kakor smo v poročilu priobčili. Torej je bila kritika poročevalca na račun Elektro Maribor-mesto neupravičena.

podjetja, ki jim je glavni namen prekomerni zaslužek. Kakor že nekaj dni, tako bodo tudi v prihodnje prodajali jabolka in krompir po primernih cenah na mariborskem trgu. Razen tega bo podjetje doplačilo cenno nakupljenim količinam divjega kostanja v korist ljudske prosvete.

Ob vsem prizadevanju je treba omeniti, da podjetje ne ustvarja visokih dobičkov, kakor je to primer v mnogih kolektivih, prav tako niso visoke urne plače delavcev, čeprav so delovni pogoji v kletih nezdravi. Nimajo tudi nakupovalcev, temveč odkupujejo vse pridelke samo redni uslužbenci podjetja. Pridobljena sredstva uporabljajo za obnovo. Na račun plačnega sklada so opravili kleti, potrebno je še obnoviti streho nad skladiščem, zaradi pomanjkanja lastnih kamionov in sredstev pa so morali tudi najeti posojilo za nabavo dveh vozil. Na zasedanju so sklenili, da bodo del dobička, ki ga doseže podjetje pri izvozu, uporabili za znižanje cen pri prodaji na domačem tržišču.

J. S.

Pojasnilo

V »Ljudski pravici« dne 17. oktobra, smo priobčili poročilo o zasedanju obeh zborov MLO Maribor, ki je bilo 15. oktobra. V poročilu smo omenili, da Elektro Maribor-mesto zaračunava za eno uro cestne razvezilnice mariborskih ulic 18.000 din, in da je podjetje zaradi tega ustvarilo 400 odstotkov dobička. Kakor smo bili pozneje obveščeni, je bilo poročilo poročevalca komisije za družbeni plan in proračun pri MLO nepopolno, ker ni upoštevalo dejavnosti podjetja. Tako bo podjetje Elektro Maribor-mesto letos doseglo le 123 odstotkov planirane dobička in ne toliko, kakor smo v poročilu priobčili. Torej je bila kritika poročevalca na račun Elektro Maribor-mesto neupravičena.

V Mozirju grade

Kmetijska zadruga v Ljubliji pri Mozirju gradi poslopje v katerem bo imela v pritličju prostore za trgovino, skladišče in pisarno. V nadstropju pa bodo stanovanja, kar posebno pozdravljamo, ker teh v Mozirju primanjkuje. V trgu pa urejajo bivšo kaplanijo, ki bo začasnó služila za v kratkem graditvi primerno upravno poslopje za urade, hkrati pa tudi stanovanjski blok. K sreči imajo nekaj denarja že na razpolago in je tako upati, da bosta ob zgradbi čez leto ali dve prej sposobni za uporabo.

Tovarna barv in lesnih izdelkov je to dni pokrila veliko novo poslopje, kamor bo premestila delavnice tu prejšnjih neupravnih prostorov; tu bodo izdelovali sode za barvo in samokolnice. Tu bo shranjen tudi les, ki je bil doslej složen kar na prostem.

Na lovu za divjimi lovci

V ptujskem okraju so se v zadnjem času pojavili divji lovci. Lovska družina je lovce opozorila, naj bodo na lovu previdni. 7. t. m. pa so lovci iz Trnovske vasi zasledili dva divja okraj Maribor F. M. iz vasi Selo nekaj 19-letnega F. M. iz vasi Selo. Lovci let mladega. Oba sta imela lovsko puško. Ko sta zagledala divja sta pričela bežati, kritik sta pred lovca F. T. ki je bil iz bližnje vasi L. M. v noči. Drugi divji lovec je pa dosegel Obsteljenega so odpeljali v ptujsko bolnišnico. V tej zvezi da bo zadnje besedo izreko sodišče.

ZENO JE SEDEMKRAT ZABODEL

V Sakušku v ptujskem okraju je dne 7. t. m. 40-letni Alojz Rep med prepričan sedemkrat zabodel ženo z žepnim nožem. Prepeljati so jo morali v bolnišnico. Alojz Rep je bil pred kratkim izpuščen iz zapore, kjer je prebival 17 mesecev ker je 18-letnega sina hudo ranil.

TATU ISCEJO

Pred nekaj dnevi je nekdo vlomil v gostilno Pod lipco v Stožicah. Iz gostilniškega lokala je tat odnesel 200 din in eno klobaso. Od tu je šel na dvorišče, kjer je iz šrambe ukradel moško kolo, vredno 35.000 din.

TATOVE SO IZSLEDILI

Kriminalistični organi iz Ptujja so pred dnevi izsledili brezposelnega delavca, ki je bil brez stalnega bivala. 24-letnega V. T. za delj časa ga je potikal v okolici Ptujja. Ko so ga zasledili, je priznal, da je ukradel kolo in 13.000 din v Mostni gostilni.

OBVESTILO

Pozivamo vse družbene organizacije, ki nameravajo v letu 1955 privediti loterijske igre in morajo imeti dovoljenje Zveznega in Republiškega sekretariata za splošno upravo in prosveto (čl. 2, odstavek 2 pod b) in v) na sredo, osterljen list FLRJ št. 52, terje v Beogradu. Ulica carja Lazarevića 3, pošljejo pismene prijave najpozneje do 30. novembra 1954, da bo mogel pravčasno narediti načrt šrebanj za leto 1955.

Po tem roku postane prijave bodo upoštevane — Iz Jugoslovanske loterije, Glavna direkcija.

6633

Prosvetni delavci Maribora in okoliškega okraja so ustanovili pevski zbor

Minule soboto se je po učiteljskem zborovanju mariborskega okoliškega okraja zbralo 60 pevki in pevcev — vzgojiteljev, učiteljev in profesorjev — v klubu prosvetnih delavcev, kjer je tov. Zorman govoril o pomenu snujočega se pevskega zbora, v 110 prijavi iz mesta in okolice priča o velikem zanimanju prosvetnih delavcev za zbor. Eno uro pred začetkom pevskih vaj bo tudi teoretični študij petja, kar je važno za vzgojo pevskih vodil, ki jih zlasti na podeželju primanjkuje.

Pomanjkanje notnega materiala, saj še nimajo arhiva, in čas vaj, ki ne more biti hkrati prikladen za mesto in okolico, vse to so se za sedaj ovirali pri pevskem delu, ki je sledilo sestanku in se nadaljevalo ves nedeljski popoldan. Materialna osnova zbora je zagotovljena, prav tako pa tudi ne manjka zanimanja in veselja namj. Ime pevovodje — prof. Jože Gregorc — pa jamči, da bo zbor v dobrih rokah izbor pesni za študij programa bo povsem različen od programa UPZ, ki bo imel v drugi polovici tega tedna redne pevске vaje prav tako v Mariboru.

K.

Film o proizvodnji hmelja v Savinjski dolini

Po naročilu Hmeljarskega odbora je podjetje Triglav film posnelo dokumentarni film o proizvodnji hmelja v Savinjski dolini. Prvi film o razvoju hmeljarstva, gojenju hmelja in o postopku pri konserviranju in vskladiščanju, preden hmelj pošljejo v svet, bo nedvomno zelo zanimiv in poučen.

»Večer prijateljev Ljudske pravice«

Nocoj ob 19.30 bo v Zalem hribu »Večer prijateljev Ljudske pravice«, na katerem bodo sodelovali člani uredništva z zanimivimi sestavki. Jutri bo podobna prireditev v Ajdovščini.

Volivci so dali priznanje LOMO Krško

V petek zvečer je bil po daljšem času v Krškem zbor volivcev za desni breg mesta Videm-Krško. Udeležilo se ga nekaj nad 250 volivcev; udeležba bi morala biti sedveda večja, če želijo občani bolj kot doslej pomagati ljudskemu odboru mestne občine, ki je pokazal zadnje leto resne napore, da dvigne zaostalo obnavsko mesto gospodarstvo in kulturno.

O delu ljudskega odbora je poročal njegov predsednik Jože Kukuljevič. V obsežnem pregledu je opisal zlasti delo gospodarskega sveta pri LOMO, gradbenega odbora, osnutek proračuna za 1955 in priprave za izdelavo regulacijskega načrta, brez katerega se mesto ne more razvijati po sodobnih načelih urbanistike.

Prihodnje leto bodo z Vidma razširili vodovodno omrežje tudi v Krško. Za ta dela so v proračunu predvideli 40 milijonov din. V celoti bo vodovodno vprašanje rešeno šele v prihodnjih letih z bazenskim vodovodom, ki bo napajal Senovo, Brestanico, Videm-Krško in Leskovec. — V 16-stanovanjski stavbi, ki so jo letos zgradili v Krškem, bodo prvih osem stanovanj kmalu Pizročili v uporabo. Se pa ostaja stanovanjsko vprašanje eno najbolj perečih v mestu. Zato nameravajo prihodnje leto zgraditi v Krškem še en desetstanovanjski blok, stanovanjske hiše pa bodo gradili tudi na Vidmu.

V razpravljanju po poročilih so volivci izrazili priznanje LOMO za dosežen napredek in vsestransko delavnost. Predlagali so večjo materialno podporo Društvu prijateljev mladine in Partizanu. Razpravljali so tudi o vzpostavitvi višje gimnazije v občini, za katero pa bi bilo nujno potrebno novo šolsko poslopje. — Živahno je bilo sodelovanje v razpravi o določitvi dneva občinskega praznika. Iglasovan je bil predlog, da bo občinski praznik 22. julij, ko je leta 1941 odšla v partizane prva skupina krških fantov ki pa so bili izdani na 31. julija 1941 ustreljeni kot prve žrtve nacistične okupacije v Sloveniji. Prvih bodo občinski praznik slovesno proslavili prihodnje leto, ko bodo v Krškem tudi odkrili spomenik padlim borcem NOV.

Na zboru volivcev je bilo tudi predavanje o družbeni vlogi komun.

Henri Matisse

Prva polovica 20. stoletja je eno izmed najbogatejših razdobjev v upodabljanju umetnosti, v tem razdobju pa sodi med maloštevilne veličane vsekakor Henri Matisse. Kakorkoli se že bodo stvari spreminjale, kakorkoli bodo presojali razvoj sodobne umetnosti — Matisse bo vselej ostal v najozjem zboru njenih velikih predstavnikov.

Rodil se je 31. marca 1869 v mestu Cateau v Severni Franciji. Njegov oče je bil trgovec, bodoči slikar pa se je skrajja pripravil na sodniško ali uradniško kariero in študiral pravo, preden se je napotil v svet umetnosti. Običajno sodijo, da je leta v letih 1904 in 1905, ko je začel slikati v olju, okril samega sebe. Defjansko je po kratkem študiju pri raznih profesorjih kaj hitro ubral svojo pot. Moški akti iz leta 1900 so že izredno močna dela, ki pričajo o njegovi samonikni osebnosti. V tem času tudi kipari. Do leta 1903, ko s skupino prijateljev razstavlja v jesenskem Salonu in ko vsi skupaj dobijo vzdevek fauvisti (divjiji), ustvari v nekaj fazah zelo prepričljiva dela. Zatem pridejo na vrsto slike, kakor so »Življenjska radost« (1906) in »Ples ter »Glasba« (1909 do 1910), ki jih je napravil za moskovskega zbiratelca umetnin Šukina.

Potovanje v Maroko mu je nudilo vrsto novih motivov, v katerih je njegova koloristična invencija in klenost izraza dosegla veliko intenzivnost. Zatem se je, leta 1917, nastanil v Nizzi in v tem smislu ustvarjal do kraja življenja, neumorno spreminjajoč teme in barvne sklade, s katerimi je vplival ne samo na slikarstvo, temveč tudi na splošni okus svoje dobe.

Revolucija, ki jo je Matisse napravil v slikarstvu, in novo bogastvo, ki ga je prinesel v to umetnost, je v mehki organizaciji slike, v samostojni vlogi barve in v preprosti barvnih površinah. Njegova dela so razstavljena v muzejih po vsem svetu in vplivala so na umetnike vseh dežel. Tudi beograjski Narodni muzej ima njegova dela, naša publika pa je imela možnost videti nekaj njegovih odličnih slik na dveh predvojnih razstavah francoskega slikarstva ter leta 1952 na razstavi francoskega slikarstva 1953 in francoske tapiserije 1953.

Potovanje v Maroko mu je nudilo vrsto novih motivov, v katerih je njegova koloristična invencija in klenost izraza dosegla veliko intenzivnost. Zatem se je, leta 1917, nastanil v Nizzi in v tem smislu ustvarjal do kraja življenja, neumorno spreminjajoč teme in barvne sklade, s katerimi je vplival ne samo na slikarstvo, temveč tudi na splošni okus svoje dobe.

Revolucija, ki jo je Matisse napravil v slikarstvu, in novo bogastvo, ki ga je prinesel v to umetnost, je v mehki organizaciji slike, v samostojni vlogi barve in v preprosti barvnih površinah. Njegova dela so razstavljena v muzejih po vsem svetu in vplivala so na umetnike vseh dežel. Tudi beograjski Narodni muzej ima njegova dela, naša publika pa je imela možnost videti nekaj njegovih odličnih slik na dveh predvojnih razstavah francoskega slikarstva ter leta 1952 na razstavi francoskega slikarstva 1953 in francoske tapiserije 1953.

BIBLIOGRAFIJA

- Antologija istarskih i primorskih pesama. »Otokar Keršovani« Beka 1954, 251 strani, cena 300 din.
- Desanka Maksimović: Sirašna igra »Prosveta«, Beograd 1954, 303 strani, cena 310 din.
- Mirko Vujačić: Mostovi »Prosveta«, Beograd 1954, 90 strani, cena 120 din.
- Ivan Ivanji: Čoveka nisu ubili »Prosveta«, Beograd, 231 strani, cena 380 din.
- Mladen Oljača: Pošte panoi, »Prosveta«, Beograd, 221 strani, cena 300 din.
- Papagos: Grčka u ratu 1940 do 1945 prevedel Ljubinko Ivković, »Novi« delos, Beograd, 400 strani, cena 400 din.

NAŠIM MLADIM BRALCEM

CIGANČKOVA PIPICA

Stric Matija je sedel na zapke in pripovedoval otrokom zgodbe o ciganih.

Ko sem bil še majhen fantič, so prihli vsako leto cigani v našo vas. Njihovi vozovi, ki so jih vlekla mršava kljuseta, so se po navadi ustavili za hribom ali ob potoku za vasjo. Razpeli so šotore in zakurili ognje, ob katerih so zvečer prepevali in brenkali na kitare, da se je razlegalo daleč po dolini. Ciganke so hodile z malhami na hrbtih in na pol golimi otroki v naročjih po vasi, prerokovale ljudem srečo ter prosile moke in slanine. Kdaj pa kdaj so tudi kaj ukradle — posebno rade so imele kokoši. Takrat, ko je bila ob potoku ciganska svatba, so zmanjkale pri nas tri lepe jarčke. Tista svatba je bila sila zabavna. Ženin in nevesta sta sedela na dveh bukovih parobkih in obirala kurja bedra, okrog njiju pa se je gnetlo vse polno rjavih cigančkov, ki so mlo gledali vanju in čakali na kosti. Gosli in kitare so pele, cigani in ciganke pa so plesali prečudno poskočne plesne. Vino so pili iz votle buče in so bili zvečer tako pijani, da so kar po travli obležali. Drugi dan je prišel eden izmed tistih rjavih cigančkov s staro ciganke v vas. Imel je kakšnih šest let. Glavo so mu pokrivali črni, skodrani lasje, izpod katerih je zrlo dvoje lisičje živih oči. Prav prijazen fantek bi bil, da ni bil tako umazan in raztrgan. Ker stoji naša hiša na koncu vasi, sta se ciganke in ciganček za dalj časa ustavila pri nas. Ciganke je sedla k peči, izvlekla iz malhe svoje umazane karte in začela mojim bratom in sestram prerokovati srečo. Jaz pa se nisem dosti zmenil za njene čenče, ker se je vrtel okrog mene mali ciganček. Začuden je gledal zdaj vame, zdaj v knjigo, ki sem jo imel na kolenih — gotovo ni še nikoli videl kaj takega.

To pa ni dolgo trajalo, zakaj ciganke je medtem že vsem povedala srečo. Preštela je drobiž, ki ga je dobila za plačilo, in se obrnila k malemu cigančetu, rekoč:

»Hajdi, prinesi mi cigarete!«
Dala mu je denar — in že je izgubil skozi vrata.

Dvojčka?

V trgovini pri Petraču so takrat prodajali med drugim tudi rdeče pipice iz sladkorja, ki so bile za otroke velika privlačnost. Ko je ciganček pricapljal pred pulp v prodajalni, so tiste pipice takoj zbudile njegovo pozornost. Obstal je pred njimi in gledal vanje z žarečimi očmi in odprtimi usti.

»Kaj bi rad?« je zarezal vanj debeli Petrač.

Ciganček je bil tako zaverovan v rdeče pipice, da menda sploh ni slišal trgovčevega glasu. Gledal je in sanjal: »Kako bi bilo lepo, ko bi imel tako rdečo pipico!« Še nikoli ni videl tako ljubke igrarke.

»No, mali cigo, kaj bi rad kupil? Morda tole rdečo pipico?« Ciganček je pozabil na ciga-

rete in je prikimal z žarečim obrazom. Izročil je trgovcu denar, le-ta pa mu je dal pipico. Nato je odšel na cesto, se ustavil in ves srečen ogledoval svoj zaklad.

Ciganke je sedela za pečo in čakala. Začela je godrnjati: »Kod neki hodi, paglavec? Mu bom že pokazala!«

Minila je ura, minili sta dve. Ciganček pa se še vedno ni vrnil. Ciganke smo bili že siti, zato ji je oče dejal, naj gre na vas in poišče otroka. Godrnjaje je vstala in se odpravila na cesto.

Toda ni ji bilo treba dolgo iskati. Ciganček je sedel za hišo v travni, in ko jo je zagledal, je plaho uprl vanjo svoje oči.

»Daj cigarete!« mu je ukazala.

Vstal je in jo proseče gledal, v rokah pa je vrtel malo rdečo pipico.

»Daj cigarete! Kod si hodil toliko časa? Daj!«

»Nimam.«

»Nimaš? Torej igračo si kupil namesto cigarete! Čakaj me, vrag!«

In začela ga je lasati in udrihati po njem, ne da bi se zmenila za njegov jok in mile prošnje. Vzela mu je pipico in jo vrgla v malho. Ko je potem capljajal za njo po cesti, je še vedno vokal in mlo prosil:

»Daj nazaj pipico!«

Gledal sem za njim in hudo mi je bilo pri srcu.

Franjo Godec

Železna cesta vodi v svet

ŽALOSTNA URA

Sedel je na robniku pločnika in jokal. Mimo so hodili ljudje. Nekateri brezbrizno, drugi so mu rekli: »Cmera, pojdi domov!« Potem so odšli naprej in se niso več zmenili zanj. On pa je presunljivo jokal, jokal je tako silovito, da je moral loviti sapo, zraven pa je hlipal.

Sel sem mimo, pa sem se vrnil in obstal ob njem. Ni se ozrl. Kar naprej je jokal in glavo tiščal med roke.

Vprašal sem ga: »Zakaj jočeš? Povej!« Nič mi ni odgovoril, nenadoma je vstal, zbežal v sosedno ulico in se naslonil na ograjo. Stopil sem za njim. Mi-

»Povej, se bova pogovorila!« sem mu rekel prijazno in ga stresel za roko. »Poglej, kakšen fant si in jokaš. Vsaj ime mi zapuj.«

»Tone«, je rekel.

»Torej Tone si«, sem ponovil.

»In zakaj jokaš?« sem zopet vprašal.

»Si se stregel?« sem dejal. Svojemu vprašanju nisem verjel. Njegov jok je bil preveč presunljiv in bolesten. Zdelo se mi je, da ga vse boli. Njegova otroškost je morala biti hudo tepena. Najbrže je premišljeval: »Zakaj, zakaj, zakaj«, in si ni vedel odgovoriti.

»Ne, nisem se stregel. Doma sem bil tepen«, mi je odvrnil.

»Si že zaslužil«, sem ga hotel izvabiti, da bi mi vse povedal.

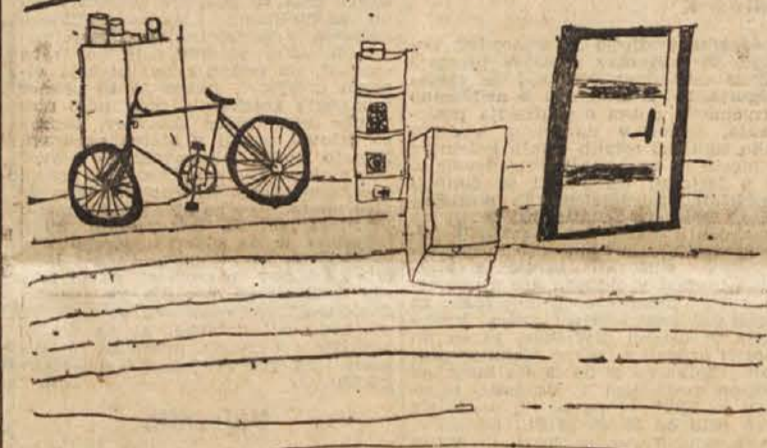
»Ni res, da sem zaslužil«, je skoraj zavpil. »Ni res, da sem zaslužil.«

»Zakaj naj bi te potem tepli?« sem vprašal.

»Oče me je. Vedno sem tepen, kadar pride domov pijan. Pa ne samo jaz, vsi smo tepeni, vsi po vrsti, kar nas je doma. Kadar pride plačo, smo vedno tepeni, ko dobimo domov.«

Nisem ga več ogovarjal. Nič mu nisem vedel povedati. Po-božal sem ga po glavi. Odšel sem in mislil: vedno, kadar dobi plačo...

V. N.

S. Niko iz Maribora, učenec IV. razreda; Naša soba

USPAVANKA

Aja-tutaja,
punčka že aja,
Psiček pred vrati
nič več ne laja.
Muca v zapečku
nič več ne preču.
Na nebu svetijo
zvezdice blede.
V hišo domačo
legel je mir,
aja-tutaja,
tih večer.

A. Rijavec

Mlada ocenjevalna komisija

Povsod na svetu razpisujejo od časa do časa razne knjižne založbe natečaje za najboljša literarna dela. Take natečaje pozna-

200 PAROV DVOJCKOV

Take, nadvse zanimive reči, res ne moreš srečati na vsakem koraku. Državno šolo v Driningu na Irskem obiskuje 2000 dijakov, od katerih je 200 parov dvojčkov. Med seboj so si tako podobni, da si morajo profesorji, kadar jih sprašujejo, pošteno beliti glave, ali je prišel pred tablo tisti, ki ga je poklical, ali pa je nemara njegov brat ali pa njena sestra.

Ali je tudi na vaši šoli več parov dvojčkov? Veselilo nas bo, če nam boste sporočili.

mo tudi pri nas. Prav poseben natečaj pa so letos razpisali v Parizu. Tudi ta natečaj obsega vse vrste literarnega udejstvovanja. Nekaj posebnega pa je bila pri tem žirija — to se pravi ocenjevalna komisija — ki so jo sestavljali dečki od 8. do 14. leta. Prve prispevke je žirija že ocenila in ugotovili so, da je bila dečkom najbolj všeč knjiga »Kapitan Paša« pisateljice Requille. Prihodnje leto bodo žirijo sestavljale deklice iste starosti.

Morda bomo pri nas poskusili narediti kaj podobnega. Vsekakor pa lahko na vaši šoli postavite ocenjevalno komisijo, ki bo ocenila dela mladinske literature, ki so bila tiskana letos. Ugotovite, katera knjiga in pisatelj sta najbolj priljubljena med bralci na vašem zavodu.

silil sem, da bo znova zbežal. Počakal me je. Prijel sem ga za roko in ga obrnil k sebi. »Povej!« sem dejal in skušal ujeti njegov pogled, ki ga je skrival pred menoj.

»Kako ti je ime?« sem silil vanj in zopet zastoj čakal na odgovor. Sedaj je že meni postajalo nerodno. Nisem vedel, kako naj ga pripravim, da bo odprl usta.

Pionirji dopisujejo

Dragi Jurček!

V »Ljudski pravici« sem čital pismo, ki si ga pisal nam, pionirjem. Sklenil sem, da bom tudi jaz obiskoval domači kraj.

DOMAČI KRAJ

Hrastnik je industrijski kraj. Imamo rudnik rjavega premoga, kjer kopljejo našl očetje črno zlato. Hrastniški steklarski izdelki so v svetu zelo znani. Imamo tudi tovarno kemičnih izdelkov in apnenice. Po sredi naše doline teče potok Boben, kateremu se pridruži Brnica. Pri železniški postaji se izliva v reko Savo.

V sredini našega kraja stoji spomenik padlim borcem in talcem, ne daleč pa je bazen, kjer se poleti prav radi kopljemo. Imamo osnovno šolo in nižjo gimnazijo. V gradnji imamo osnovno šolo; zgradili pa smo po vojni že mnogo stanovanjskih hiš. Imamo dom telovadnega društva »Partizan« in dve nogometni igrišči, v zgornjem in spodnjem delu Hrastnika. Našo dolino obdajajo hribi: Kum, Mrzlica, Kal, Kovk in Zrebljev hrib. Največji hrib je Kum, ki je visok 1219 m. Te hribe prav radi obiskujemo domači in tuji planinci, kamor vabimo tudi Tebe.

Urana Edi
učenec 4.a, osnovne šole
v Hrastniku.

Dragi Edi!

Hvala za pismo. Se posebno sem vesel Tvojega vabila, da naj pridem na Kum. Če bom imel čas, se bom odzval Tvojemu vabilu. Se piši in prejmi pozdravi! Tvoj Jurček

DEČEK

Nekoč so zagledali Eskimi na morju ladjo z velikimi jadrli. Ladjo je zgrabil morskii tok in jo pognal proti ledenemu obrežju. Ne daleč od razbite ladje je plaval zaboj. Neki Eskim se je odpejal ponj. Privezal ga je z vrvo na čoln. Nato ga je odnesel v

Doli po polju stopa že mož, kdor je poreden vtakne ga v koš! Stana Vinšek

Veverica pekarica

Tam v daljavi,
tam v goščavi,
tam so tešniki doma.

Veverica pekarica tam pekarno ima.

Z vitke veje se zasmije, krog pasu predpasnik bel.

In prodaja in razdaja, kar si kdo je zaželel:

Postopaču in beraču ježu dá pogač,

Dane Zajc

Hudobni palček

Nekoč je šla nabirat deklica drva v gozd. Ko je hodila po poti, je zagledala v daljavi neko žival. Misliła je, da je lisica, toda bil je palček, ki ga je hotel orek odnesti. Deklica je prihitela k nje-mu in ga rešila gotove smrti. Toda palček se ni zahvalil, ampak odšel naravnost domov. Deklica se ni zmenila več za palčka in je nadaljevala delo. Po dolgem času se je napolnila domov. Na poti sreča zopet istega palčka. Palček ji reče: »Če ne greš hitro iz tega gozda, te spremenim v cvetlico.« Deklica se je prestrašila in zbežala domov. Doma je pripovedovala, kaj je doživela v gozdu.

Budin Lucij Miren

V kinu

Dva dečka sta šla v kino in sta obstala pri vходу ob ceniku. »Peter«, pravi Jožek, ki je bil malo starejši in je znal brati.

Ze dolgo sva prijatelja

Povejte, kaj je ta mož v prostem času!

SPORT IN TELESNA VZGOJA

TEKMOVANJE ZA POKAL »LJUDSKE PRAVICE«

V najmočnejšem društvu

Iz izčrpnega tekmovalnega poročila Partizana - Narodni dom povzemamo le nekaj najpomembnejših ugotovitev o opravljenem delu

Letošnje tekmovalno leto je naraslo število članstva pri Partizanu Narodni dom za 212 članov. Tako imajo letos v svojih vrstah že 1639 članov, od katerih je največ članov in pionirjev najmanj pa mladincev in mladnic. Članstvo je razdeljeno v 12 rednih oddelkov, ki imajo svoje redne vadbe in beležijo v letošnjem letu skupno 6.815 vadbenih ur. Njihova vadba se prilagaja vsem zahtevam pravilne, smotrno in vsestranske telesne vzgoje. Vadilo se v vrstah, v katerih so kvantitativno enakovredni telovadniki, kar doletelo z rednimi mesečnimi tekmovalnimi vseh oddelkih z izjemo pri delu in starejšem članstvu.

ZAKLADNICA STROKOVNEGA KADRA
Stroki vse leto so vzgajali nove vodnike, imeli študijske ure za moške in ženske vodnike, poleg tega pa so nudili pomoč ostalim telesno vzgojnemu društvom pri vzgoji njihovega voditeljskega kadra.

NASTOPI IN TEKMOVANJA
V letošnjem letu so pripravili večje število akademij, v katerih so nastopali vsi oddelki od pionirjev pa do članov. Ob priložnosti 8. letnice rojstva tov. dr. Viktora Murnika so pripravili akademijo s 16 točkami, na kateri je skupno nastopilo 184 telovadcev. Mnogi so ostala ta akademija še dolgo v prijetnem spominu.

Z nogometnih sestankov
Beograd, 9. nov. Upravni odbor Nogometne zveze Jugoslavije je danes začel razpravljati o mednarodnih vprašanjih. O spremembi pravilnika o sklopanju mednarodnih tekem bo sklepala šele jutri.

Na sestanku so sklenili, da bosta ob petdeseti obletnici Svedske nogometne zveze odpotovala 18. novembra v Stockholm Radko Fieš in dr. Mirko Andrejevič. Andrejevič se bo kmalu tudi udeležil sestanka Mednarodne nogometne federacije, ki bo prav tako ob tem času v Stockholmu. Upravni odbor je dovolil igralcem »Odrada« Lesjaku in Peliconu, da smeta nastopiti za nek nemški klub. Sprejeta je bila tudi ponudba nogometne zveze Grčije, da bosta povratni tekmi mladinskih reprezentanc 21. in 22. januarja v Atenah.

Na izredni skupščini Nogometne zveze Slovenije je bil sprejet nov način tekmovalne v obojni, ki bo v naslednji sezoni. Sprejeti sklep predvideva sodelovanje v teh tekmovalnih, po prvi varianti Odrada, prvoin drugoplasiranega kluba hrvaško-slovenske lige ter prvaka Slovenije. Po drugi varianti bi v primeru, da Odrad pride v I. zvezno ligo, tekmoval hrvaško-slovenske lige ter prvaka Slovenije. Poleg tega je bil tudi sprejet sklep o formiranju mariborsko-čeljsko-vrtaško podzvezne lige, v kateri bi sodelovali po šest hrvaških in slovenskih moštev. V ljubljansko-primorski podzvezni ligi bi igralo 10 klubov.

VESTI IN DOGODKI

Naši strelci prispeli v Venezuelo
Caracas, 9. nov. Jugoslovansko strelsko moštvo, ki se bo udeležilo sinoči prišlo v Caracas prvenstvo, je dvanaestčlansko moštvo je potovalo 17 dni od Geneve do zaliva La Guaria v Caracasu. Tekmovanje za svetovno prvenstvo se začne v nedeljo. Jugoslovansko moštvo bo danes začelo trenirati.

Nogometni Partizana v Kočevju še nepremagani
Nogometni Partizana Kočevje tekmovalno leto je razdelilo Ljubljanskega 9 moštev. Doslej so odigrali 7 prvenstvenih tekem, v katerih so petkrat zmagali, dvakrat pa so igrali neodločeno. V nedeljo, 7. novembra, so odigrali prvenstveno zaostalo tekmo s Fokijarjem v Ljubljani in dosegli neodločen rezultat 1:1.

Nogomet v Litiji
V nedeljo so gostovali v Litiji nogometni Novoga mesta. Klub izenaten igra jih je domače moštvo v Litiji.

Umrlj so v Ljubljani
Zakotnik Marija, gospodinja, Pogreb bo danes ob 16 v Dravljah.

Dotrpela je naša draga žena, mama, sestra
MARIJA HERAK roj. Golob
Pogreb drage pokojnice bo v sredo, dne 10. t. m. ob 15. uri iz Jakobove mrliške vežice na Zalah. Ljubljana, 9. novembra 1954. Zaljubljeni: mož Ivan, otroci Rudi, Janez, Marko in ostalo sorodstvo

TABORJENJA IN KULTURNO DELO

Na najjužnejšem delu Istre, v Puli so letos izvedli svoje drugično taborjenje, ki se ga je udeležilo 111 prirednikov. V času taborjenja so priredniki igrali tečaj. Igralne tekme, tekme v streljanju, več izletov ter orientacijski tek. Taborjenje je zelo dobro uspelo, tako da so bili z njim zadovoljni člani in društvena uprava. Partizan - Narodni dom ima tudi svoj taboriški krožek. Tu se pionirji učijo vsake večine ročnih del. Izdelujejo tudi razne rekvizite za poletno taborjenje, hkrati pa se pripravljajo, da bodo izdelali za svoj krožkovni časopis.

150.000 OBISKOVALCEV
Skoli telovadnico Narodni dom gre letno nad 150.000 obiskovalcev, zaradi česar imajo v njej številne okvare. Telovadnici in njenim pritlikljam posvečajo veliko pozornost in so letos prebrali gardebo, popravili kopalnico, stopnišče, peč, ter pod v garderobah in hodnikih.

LETOS SE DOVRŠILI TUDI NOVO MODERNO ŠTUDIJSKO TELOVADNICO V TIVOLU. V njej se vsilijo redni društveni tečajji, tečajji Pivavne zveze Slovenije, tečajji otrodne telovadbe in drugi. V sklopu te telovadnice so letos zgradili tudi fitnes sauno. Na splošno lahko trdimo, da je delo Partizana - Narodni dom velikega pomena za nadaljni razvoj telesne vzgoje pri nas. Tega so društvena uprava dobro zaveda, saj društveni strokovnjaki ne delajo samo v okviru svojega društva, temveč vsestransko pomagajo tam, kamor jih vabijo in kjer so potrebni.

SKRB ZA PIONIRJE
Poleg redne vadbe za pionirje se za najmlajše člane letos priredili več lutkovnih predstav. Tudi Manica Komarova jih je večkrat obiskala ter prebrala s pionirji nekaj prijetnih večerov. Šestnajstletnska vrsta pionirj je 23. maja nastopila na Belem dvoru ob priliki rojstnega dneva maršala Tita.

Članstvo Partizana - Narodni dom ob izročitvi pokala

KONČANO JE MEDNARODNO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE V NAMIZNEM TENISU

Dvojni uspeh Dolinarja

Beograd, 9. nov. Sinoči je bilo zaključeno mednarodno prvenstvo Jugoslavije v namiznem tenisu. Zarko Dolinar je postal prvotni mednarodni prvak Jugoslavije, in sicer z zmago nad Svedom Flisbergom s 3:1 (18:21, 21:12, 21:14, 21:17). Dolinarjeva zmaga nad Flisbergom, ki je trenutno tretji igralec na svetu, pomeni lep uspeh za Dolinarja. On je sinoči zaigral zelo lepo in zanesljivo, zlasti v drugem in tretjem nizu. Odično je branil ostre Flisbergove drvese in tudi zanesljivo streljal.

V finalu tekmovalja moških dvojice je jugoslovanski par Dolinar-Harangozo premagal Flisberga in Lescha s 3:0 (21:16, 21:18, 21:15). Čeprav igra ni bila posebno lepa, je treba poudariti, da sta se Dolinar in Harangozo borila za vsako žogo. Njuna borbenost je pršla večkrat do izraza, zlasti v prvem nizu, ko sta napredovala vodila s 15:12 in ko sta izenačila na 15:15 ter zmagala s 21:16.

Prvo mesto v tekmovalju ženskih dvojic sta zasedli Rosalinde in Diana Rowe z zmago nad madžarsko-avstrijsko dvojico Koczian-Wertl s 3:1 (21:14, 21:13, 19:21, 21:15). Zmaga sester Rowe je povsem zaslužena. Prvak v tekmovalju moških dvojic je postal mariborski par Szepeski-Koczian z zmago nad Harangozom in H. Rowe s 3:0 (21:13, 21:14, 21:15).

MEDNARODNI ŠAHOVSKI TURNIR V BEOGRADU

Brez sprememb

Beograd, 9. nov. V XVI. kolu mednarodnega šahovskega turnirja v Beogradu so se partije končale takole: Matanović 0:1, Barca 0:1, Janošević 0:1, Nedeljković 0:1, Bronstein 0:1, Wade 0:1, Pirec 0:1, Poreca 0:1, Trifunović 0:1, Nievvergelt 0:1, Gilgorič 0:1, Babar 0:1, Czerniak 0:1, Millé 0:1, Joppen 0:1.

Prvo mesto v tekmovalju ženskih dvojic sta zasedli Rosalinde in Diana Rowe z zmago nad madžarsko-avstrijsko dvojico Koczian-Wertl s 3:1 (21:14, 21:13, 19:21, 21:15). Zmaga sester Rowe je povsem zaslužena. Prvak v tekmovalju moških dvojic je postal mariborski par Szepeski-Koczian z zmago nad Harangozom in H. Rowe s 3:0 (21:13, 21:14, 21:15).

Dvoboj z Nemčijo, Posarjem in Luxemburgom

Beograd, 9. nov. Naša šahovska reprezentanca bo igrala 20. in 21. t. m. dvokrožni dvoboj na desetih deskah z ekipo Zahodne Nemčije, in sicer v Roeselheimu. Proti luxemburški ekipi bo naša reprezentanca igrala 23. in 24. novembra, proti Posarju pa 26. in 27. novembra. Določenih je 12 igralcev, ki bodo odšli na turnejo: Pirec, Trifunović, Gilgorič, Fuderer, Rabar, Millé, Nedeljković, Matanović, Janošević, Ivkovič, Djurašević in Nikolai. Vrstni red ekipe bodo naknadno določili.

DNEVNE NOVICE

Pri Mestni hranilnici ljubljanski je bila včeraj izrebrana št. 223.271. Listnik hranilnice knjiznice naj se zgleda pri Mestni hranilnici ljubljanski zaradi pripisa izrebrane vloge. Novost na našem trgu je JELA sol za kopehi. Osvežuje, jača in krepi živce. Dobi se v drogerijah in parfumerijah.

Cisti svoj štedilnik samo s Kromovim praškom. Z malim trudom boš imela vzorno čist štedilnik. Zahtevaj originalen zavitek. Gnitje krompirja preprečuje Krosan. Zato vsakdo svoje zimnice posipa s KROSANOM. Imajo ga vse drogerije, semenarne, zadruge itd. FLEX - FLEX - FLEX gre od ust do ust. Cisti idealno vse madeže masti, olja, smole, znojia itd. Dobi se v vseh drogerijah.

PREDAVANJA

Dekanat pravne fakultete univerze v Ljubljani vabi k nastopnemu predavanju izrednega profesorja dr. Hinka Lučovička, ki bo v četrtek, dne 11. novembra 1954 ob 11 v Zbornišni dvorani univerze. Naslov nastopnega predavanja je: »Kazenske sankcije v sodobnem kazenskem pravu.« Dekanat pravne fakultete v Ljubljani sporoča, da ima redni profesor dr. Jurij Sigmund v letošnjem zimskem semestru collegium publicum iz avtorskega prava. Predavanja so vsako sredo od 10-11 v sobi št. 77 v poslopiju univerze. Geografsko društvo vabi svoje člane in zainteresirano občinstvo na

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna v sredo, dne 10. novembra: lekarna »Studenti«, Gorkega ulica 18. KINO PARTIZAN: Amer. film: »Kapitan Kidd«. UDARNIK: Ameriški barvni film: »V vrtincu«. POBREŽJE: Angliški film: »Crni človek«. STUDENCI: Ameriški film: »Kapitan Kidd«. SLOV. NARODNO GLEDALIŠCE Sreda, 10. novembra ob 20: Vojnovič: »Nevhtas. Red LMS-2. Četrtek, 11. novembra ob 20: Foerster: »Gorenjski slavček«. Red C.

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠCE CELJE Sreda, 10. novembra ob 20: Luigi Pirandello: »Sest oseb išče avtorja«. Premierski abonma in izven. Četrtek, 11. novembra ob 20: Luigi Pirandello: »Sest oseb išče avtorja«. Abonma Red Četrtek in izven.

Vesti iz Kranja

PRESEHNOVO GLEDALIŠCE KRANJ Četrtek, 11. novembra ob 18: Sidney Howard: »Pokoljni Christopher Bean«. Zaključena predstava za tovarno »Iskra« Kranj. Sobota, 13. novembra ob 20: Husson Albert: »Srečna črta«. Komedija v treh dejanjih. Premiera. Red premierski in izven.

RADIO LJUBLJANA

za sredo, 10. novembra Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 12.30, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00. 5.00-6.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) vmes ob 6.30 Tržni pregled - 6.55 Igrajo »Stirje flosarijs«, pojeta Mija in Stane (Prenos iz Maribora) - 7.10 Jutrnanji orkestralni spored - 7.30 Gospodinski glasbeni spored - 7.40-8.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 11.00 Radijski koledar - 11.05 Glasbena medigra - 11.15 Solska ura za vlogo stopnje: Zvona Kržišnik; v rimski Patovii, zgodovinska slika (ponovitev) - 11.45 - V pesmi in plesu po naši državi - vmes ob 12.00-12.10 Kmetijski glasbeni spored - 12.45 Zabavna glasba, vmes reklame - 13.00 Jezikovni pogovori (ponovitev) - 13.15 Za vsakogar nekaj - 14.00 Gledališče in filmi - Vladimir Kralj: Irving Shaw; Dobri ljudje - 14.10 Opoldanski orkestralni spored - Edvard

Lepo darilo je Eau de cologne

Grieg: Stirje norveški ples - Pablo de Sarasate: Ciganske melodije - Marjan Kozina: Baletna suita - Victor Herbert: Irska rapsodija - 15.15 Laska glasba - 15.30 Solska ura za nižjo stopnjo: Kako pisem pismo! (ponovitev) - 16.00 Igra saksofonist Srečko Dražil, pri klavirju Dana Hudadova - 16.10 Utrinki iz literature - Janko Kersnik: Otroški dohtar - 16.30 Zleži ste - poslušajte! - 17.10 Naši in inozemski solisti pred mikrofonom - 18.00 Ljudje med seboj - 18.15 Glasbeni mozik - 18.30 Mednarodna radijska univerza - a) prof. Gortner: Toploti in mrz (Uporaba mrza pri konzervaciji rib) - b) Dimiquo Braga: Literatura geografija Evrope (Francoski) - c) prof. Anton Brno: Stoletja raziskovanj o življenju v velikih globinah oceanov - 19.00 Radijski dnevnik - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame in objave - 20.00 P. Mascagni: Cavalleria rusticana (opera v 1. dejanju) - 21.30 Laska in zabavna glasba - 22.15-23.00 Plesna glasba - 22.15-23.00 UKV program: Nočni koncert - 23.00-24.00 Odaja za tujino - na valu 827,1 m (prenos iz Zagreba).

UNIVERZUM je nova biblioteka, katere izdaje prinašajo osnove sodobnih ved. ZALOŽBA NARODNE PROSVJETE - SARAJEVO

predavanje univ. prof. dr. Iva Rubčić iz Zagreba o temi: Urbanizem in geografija. Predavanje bo v sredo, dne 10. novembra ob 20 v balkonski dvorani Univerze.

KONCERTI

Naslednji simfonični koncert Slovenske filharmonije s solistom Robertom Soetensom in dirigentom Albertom Keck-Seezjem bo v petek, dne 12. novembra ob 20.15 za rdeči abonma. Na sporedu je Mozartova Simfonija v g-molu in orkester in koncert za violino in orkester in Schubertova 7. simfonija v C-duru. Vstopnice so v prodaji pri blagajni Slov. filharmonije od 300 din navzdol.

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠCE DRAMA Sreda, 10. novembra: Zaprti. Četrtek, 11. novembra ob 20: Goldoni: »Lažnik«. Premiera. Izven.

OPERA Sreda, 10. novembra ob 19.30: Gounod: »Faust«. Abonma red H. Četrtek, 11. novembra ob 19.30: Hristič: »Ohridska legenda«. Abonma red F.

MESTNO GLEDALIŠCE LJUBLJANA Gledališka pasaža Sreda, 10. novembra ob 20: Christopher Fry: »Gospa ne bo zgorela«. Red Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji. (Thomas - Fr. Trefalt). Četrtek, 11. novembra ob 20: Mira Mihelič: »Zlati oktober«. Izven.

SENTJAKOBKO GLEDALIŠCE Ljubljana, Mestni dom Sreda, 10. novembra ob 20: Fr. Žižek: »Miklova Zala«. Ljudska igra z godbo in plesom. Izven. (Almira - Vera Detelova).

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠCE Ročne lutke Sreda, 10. novembra ob 8.30 in 10.30: Gostovanje v Zg. Kungoti; ob 14: Gostovanje v Sentilju v Sl. goricah; ob 16.30: Gostovanje v Apačah.

VELETRGOVINA »LOKA«

Škofja Loka potrebuje ZA SVOJ OBRAT TESTENIN obratovodjo Pogoji: strokovni izpit za izdelovanje testenin in petletno prakso. Plača po dogovoru. Stanovanje zagotovljeno. Ponudbe se sprejemajo do 15. novembra 1954.

DROBNI OGLASI

DOBRO DOMAČO HRANO iščem, po možnosti v centru. Plačam po dogovoru. Poizube na upravo lista pod »Hrana«. 2560

KUPIMO BRUSLJNI STROJ brez konic (Spitzenloschleifmaschine). Poizube na naslov: »Zmaj«, Ljubljana. 3783

KINO »TRIGLAV«

Angleški film: »OSEBNA ZADEVA« Tednik. Predstavi ob 18 in 20. - Ob 16 amer. barvni film: »Rudniki kralja Salomona«. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »UNION«: Slov.-nemški film: »Greh«. Tednik. Filmske novosti št. 45. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Mladini izpodi 16 let vstop ni dovoljen.

KINO »KOMUNA«: Amer. film: »Vrni se, mala Sheba«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

Predprodaja vstopnic v obeh kinematografih od 10-11 in od 14 dalje. KINO »SLOGA«: Premiera jugoslov. filma: »Hiša na obali«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. - Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic za matinejo od 9-10, za popoldanske predstave pa od 10-11 in od 15 dalje.

KINO »SOCA«: Amer. film: »Veliki valček«. Tednik. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 10-11 in od 17 dalje.

KINO »LITOSTROJ«: Angleški film: »Ulični vogal«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave. Danes zadnjikrat!

JESENICE: »RADIO«: Ameriški film: »Vodnjak«. Predstavi ob 18 in 20. »PLAVZ«: Argent. film: »Motne vode«. Predstava ob 17.

CELJE: »UNION«: Ameriški barvni film: »V vrtincu«. KRANJ: »STORZIC«: Angleški film: »Pot k uspehu«. Tednik. Vstopnina 10 din. Mladini se priporoča. Nemški film: »Dvojčici«. Tednik. Predstave ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. - »SVOBODA«: Angleški film: »Pot k uspehu«. Predstava ob 18. Vstopnina 10 din. PTUJ: Angleški film: »Matejevi sinovi«.

KINO »ŠIŠKA«

Angleški film »ULIČNI VOGAL« in tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

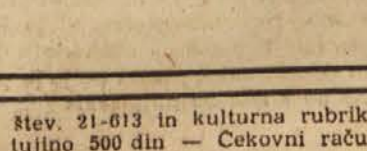
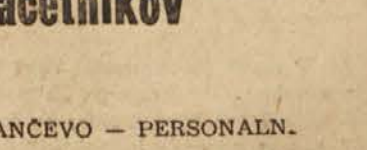
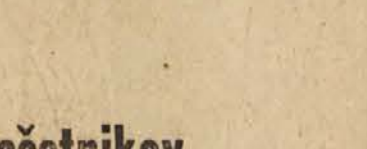
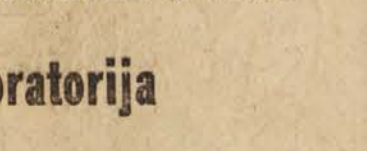
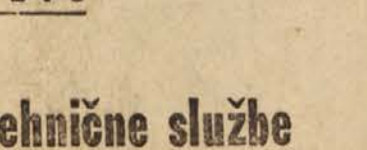
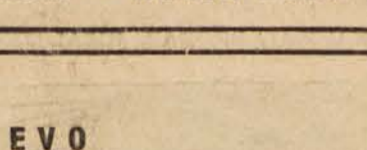
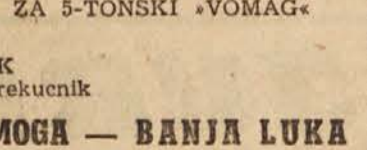
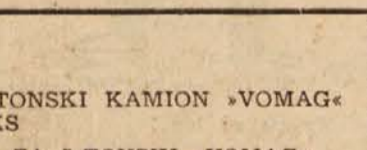
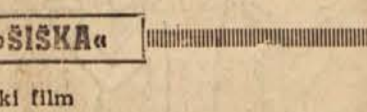
KUPIMO TAKOJ

DIFERENCIAL ZA 5-TONSKI KAMION »VOMAG« tipa 1939 -- 100 KS

GLAVNI MENJALNIK ZA 5-TONSKI »VOMAG« tipa 1939

POMOŽNI MENJALNIK v poštev prihaja prekucnik

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA - BANJA LUKA

OPERACIJA USPELA - BOLNIK UMRL

ZGODBA IZ PASTEURJEVE BOLNIŠNICE V ZDA, NAPISAL LAWRENCE G. BLOCMAN

(Nadaljevanje)

Ugašajoča sončna luč je sijala skozi številna okna ter metala sence po opremi in tleh, prevlečenih z gumijem.

Kirurg in patolog sta se približala skupini štirih ljudi, ki so bili zbrani v kotu sobe. Vsi štirje so bili mladi, čeprav je ena izmed žensk, ki je nosila krzno jopico, prikrivala nekaj svojih let s pomočjo kozmetike.

Eden izmed obeh mož je bil lep in premisslino površno oblečen v športno obleko iz odličnega tweeda. Drugi mož je nosil uniformo mornariškega častnika. Sedeli so po pari. Na stolu sredi skupine je ležala mornarjeva ploščata čepica.

»Gospod Baron,« je rekel dr. Andrews, »slabe novice vam prinašam.«

Lepi mož v tweedu je vstal. Enako je storilo mlado dekletko z belim trakom v svetlorjavih lasih. Dekle je reklo: »Saj ne mislite reči, da je moja sestra...« Ob zadnji besedi je zaihtela.

Mladi mož je zmedeno zrl predse.

»Mrtva je,« je rekel dr. Andrews dekletu z belim trakom. »Zelo nanagroma je umrla. Od tega je poteklo komaj nekaj minut.«

Mladi mož je stresel z glavo, kot bi ne razumel teh besed, izraz njegovega obraza se ni spremenil. »Kaj je z mojo ženo?« je rekel počasi.

Dekle je ihtelo. Mornar je stopil k njej ter ji plaho položil roko na ramo.

Zenska v krzneni jopici je prekrizala noge in odprla svojo torbico ter si na hitro obrisala oči.

Nastopil je trenutek napetega molka. Dr. Coffe je pomislil, da temu molku morda ni kriva samo bolečina nenadne žalosti. Bil je nekaj več, morda sumničnejše, morda sovraštvo, ali celo prikrito veselje.

»Moje sožalje!« je iskreno rekel dr. Andrews.

Dr. Coffe je preslišal njegove besede. Skušal je razumeti čustva vsake izmed teh užaloščenih oseb. Z besedami ne bi mogel izraziti

tega, kar je čutil. Oziral se je z obraza na obraz, z maske na masko. To so bile zares maske. Najprej tragikomična maska pokojničinina moža z ledeno uglajenostjo, nesposobno razumeti usodno dokončnost smrti ter z nesposobnostjo občutiti kaj drugega kakor lastno popolnost. Alabastrna maska poduhovljene lepote v krzneni jopici, ki je bila prav tako brezosebna kot smrt sama. Maska klasične komedije na obrazu mornarja in zmes nežnosti in bolečine na obrazu dekleta, ki je imelo obraz moker od solz in ni bila niti ženska, niti več otrok.

»Ne razumem, kako se je moglo kaj takega pripetiti; saj ste mi zatrjevali, da je operacija povsem nenevarna in enostavna,« je tiho rekel mož pokojne Harriet ter obsedel na stolu poleg ženske v krzneni jopici.

»Dovolite mi, da vam pojasnim,« je rekel dr. Coffe. »Sem patolog v tem zavodu in na določen način prav tako odgovoren za to, kar se je zgodilo kakor dr. Andrews. Ne poznate me, kajti moje delo je bolj odmaknjeno in neznano ljudem. Toda moj laboratorij je spremljal vsako fazo pri zdravljenju bolnice. Vem, da vam to zdaj ni v tolažbo, toda rad bi vas prepričal, da je bila v zelo skrbnih rokah.«

Zenska v krzneni jopici se je kratko cinično nasmehnila. »Stara pripovedka,« je rekla. »Operacija je uspela, toda bolnik je umrl.«

»Smrt gospe Baron je prav tako nerazumljiva, kot je tragična,« je rekel dr. Coffe. »Gospod Baron, saj boste dovolili, da napravimo avtopsijo, ki naj pojasni vzrok smrti?«

Gospod Baron je sedel in si podpiral glavo. Ne da bi pogledal zdravnika, je rekel: »Ne. Dovolj je že tega. Pustite jo zdaj pri miru. Ne dotikajte se je.«

»Toda, gospod Baron, tudi vi ste dali privoljenje za operacijo.«

Avtopsija je samo neke vrste operacija.

»Rekel sem: ne!« je ponovil mož.

»V tem primeru,« je rekel Dan Coffe, »bom moral opozoriti uradnega mrliškega oglednika, naj odkloni podpis na mrliškem listu.«

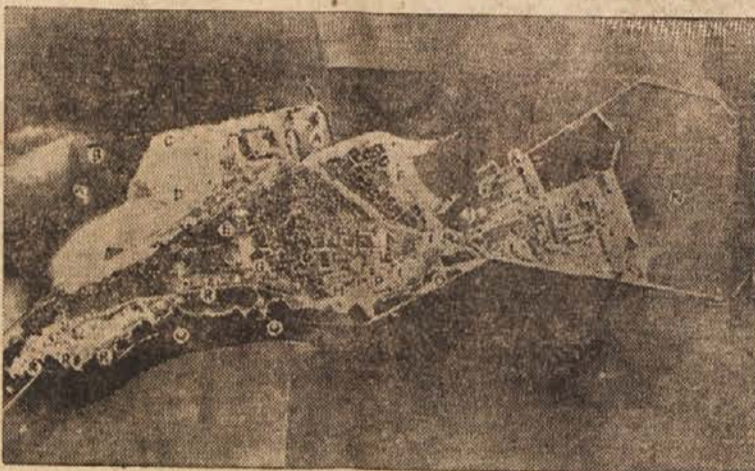
Baron je bojevito dvignil glavo. »Kaj naj to pomeni?« je vprašal.

»Če je vzrok smrti neznan, določa zakon države, v kateri živimo, da se truplo svojcem prepusti šele po končani avtopsiji. V takih primerih ima mrliški oglednik pravico odkloniti podpis na mrliškem listu.«

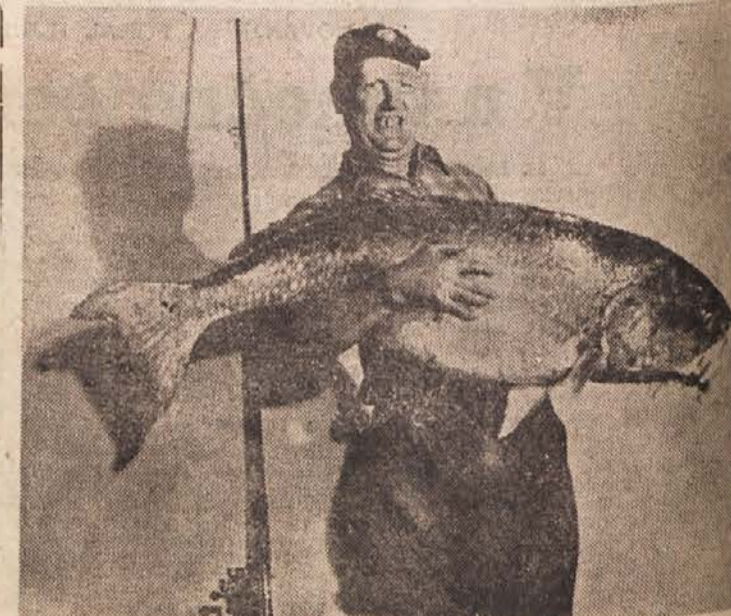
»Mislim, da je to okrutno!« je reklo brez jezice dekle. »Dovolite nam vsaj, da pokojnico pogledamo.«

»Seveda,« je rekel dr. Andrews, »izvolite z menoj!«

Ko sta se vračala v laboratorij, je dr. Coffe vprašal dr. Andrews: »Kdo je ta dama v lisičji jopici? Nekje sem jo že videl. Ali je tudi sestra umrle?«

Helgoland — posnetek iz letala

V Ameriki tekmujejo tudi ribiči. Na silki je Arthur Clark s 30 kg težko ribo, ki jo je ujel s posebnim trnkrom v Oceanu. Boj med njim in ribo je trajal 70 minut. Clark je bil seveda zmagovalec tekmovanja

PTIČJI »HOTEL« NA HELGOLANDU

V njem se ustavi vsako jesen in pomlad nad 400 vrst ptic selivk

Otok Helgoland nudi zadnje dni spet najboljši dokaz, kako močan je naravni nagon nekaterih ptic, ki se selijo vsako jesen iz mrzlih severnih v tople južne kraje, od koder se na pomlad vrnejo. Nobena ptica selivka, pa naj bo še tako težka in okorna, se ne ustraši dolge poti čez morje. Poti, po katerih letajo ptice, so kaj čudne. Skoraj zmeraj lete po isti poti, le če zadenejo na nepričakovane in nepremagljive ovire, spremene smer, toda ne na dolgo.

Na »Rdečem otoku«, kakor pravijo Helgolandu, spet mrgoli neznanih »gostov«. Na Helgolandu govore o »ščinkavcih«. Pod tem razumejo prebivalci vse ptice selivke, ki imajo na tem otoku svoj priljubljeni »hotel«.

Na Helgolandu se ustavi vsako jesen in vsako pomlad nad 400 vrst ptic. Nekoč so jih prebivalci lovili in pobijali. To je bil njihov dokaj izdaten postranski zaslužek. Dela je bilo pri tem malo. Na morskem svetilniku so pritrili močne žaromete in to je bilo pticam usodno. Oblasti so nastopile proti temu krutemu početju s propagando. Ker pa to ni zaleglo, so zaščitile ptice s posebnimi svetilkami, da jih niso več mogli premotiti žarometi. Pobijanje ptic na Helgolandu pa še ni zatrto.

Ker je »Ptičji hotel« sredi slane vode Severnega morja edino oporišče s sladko vodo in zelenjem, se ustavljajo ptice selivke na njem že od nekdaj. Zdjaj je natanko znano, v kateri smeri odlete naprej. Mnoge ptice lete

samo do Anglije ali do Španije med njimi škorci. Nekatere pa lete daleč tja v antarktične kraje. Neke pingvinom podobne velike nordijske morske ptice pa odlete proti severu, zimi naproti. To so med pticami selivkami čudne izjeme. Na Helgolandu jih kar mrgoli. Ko pritisne prva zima, je »Ptičji hotel« slabo zaseden, spomladi pa spet oživi.

MALI
LEKSIKON

Kolikšen je prirastek prebivalstva v naši državi?
Zakaj se zdi voda zmeraj hladnejša od zraka iste temperature?

V naši državi je kakih 60% nad 14 let starih žensk dostaj rodilo vsaj po enega živega otroka, vsaka osemnajsta pa po 10 in več. Vsako leto se rodi v naši državi 248.000 dečkov in 232.000 deklic, ali vsak dan nekaj nad 1300 otrok.

Voda s temperaturo 25°C je poleti za kopanje zelo prijetna, vtem ko imamo na zraku iste temperature občutek, da je vroč. Enako je pozimi. Zrak s temperaturo 10°C se nam ne zdi posebno hladen, voda te temperature pa je že zelo neprijetna. Voda se nam zdi zmeraj hladnejša od zraka iste temperature zato, ker je mnogo boljše prevodnik toplote. V dotiku z vodo izgubi naša telo mnogo večje količino toplote, kakor v dotiku z zrakom, in tako nastane subjektiven občutek, da je voda hladnejša od zraka iste temperature.

LEO HÜGER Vlomilec in otrok

Pozvonil. Enkrat. Dvakrat. Trikrat. Vse tiho. Previdno tipajoč potisne nekdo od zunaj ključ v ključavnico — rahlo zaškrtja — in že ključavnica popusti.

Tiho, ko da škripljevo proti volji, se vrata za prišlecek hipoma spet zapro. Zaničljivo nakremži groba usta: kaj vse pravzaprav zaupajo ljudje takšnim ključem! Pogled se mu ustavi na široki spranji v vratih, potem pa še na drugih mestih v tesni prednji sobici. Ah tako! Sledovi bombardiranja. Zunaj pa ni videti, da je bomba zadela to hišo. Celo se mu naguba. Potem skomizgne z rameni.

Kuhinjo ima naravnost pred seboj. Površen ogled zadostuje, da se prepriča, da je borna, poškodovana, toda snažna. V predalčku kuhinjske kredence je navadno spravljene denar in nakit. Mož ga naglo odpre...

»Ali si ti očka?«
Granata ne bi mogla zadeti in

obrniti moža tako naglo, kakor so ga te besede otroškega glasu. Vražja strela! Postaljico za vrati je bil čisto prezrl. V njej stoji nekaj majcenega, svetločrnega, z resnim, pričakovanja polnim izrazom okrog velikih oči.

Mož globoko dihne. Ha, na takšne reči se vendar ne bo oziral! Spet se obrne h kuhinjski kredenci. Tam leži oguljen možnjček, poleg njega pa zaprta denarnica. V žep s temi! Toda... nekaj obrne njegovo glavo.

»Si ti očka?«
»Ne!« odgovori mož grobo. V zadregi zakašlja. »Zakaj?«

»Mamica zmeraj pravi: iznenađa bo stal očka v sobi. In potem bo vse dobro.« Se ne povsem prepričano: »Videti pa je vendar kakor ti.«

Mračen pogled ošine nedolžnost.

»Kako to? Mar ga poznaš?«
Otroček hitro odkima z glavo. »Ne. Toda mamica pravi, da so vsi videti takšni, ko se vrnejo z vojne. V takšnih oguljenih vojaških uniformah. In s takšno brado. Natanko kakor ti.«

Mož se zasmije. Njegov smeh zveni prisiljeno. Vražja strela, mar naj postane sentimentalen

vpričo takšnega uscaneta? Saj je doživel že drugačne prizore! Čisto drugačne! Nova misel mu šine v glavo. »Tvoja mamica ima gotovo še kje denar, kajne?«

V posteljici zažare očke. »O, da. Zelo mnogo denarjal. V drugem predalu leži. Čisto zadaj. V cvetličnem zabojčku.«

No, to bi bil našel tudi brez pomoči. Zelo mnogo denarja. Dvainpetdeset šilingov. Silce žganja bo pa le dobil zanje.

»Mamica nosi vsak dan kampanje. Od tega je prihranila toliko denarja. In ko pride očka, bomo kupili za ta denar kaj zelo dobrega, da se bomo do sitega najedli. Mamica pravi, da smo vsi lačni. In tudi očka naj se vsaj enkrat pošteno najje.«

Mož si obriše potno čelo. Zares: potne srage. Hudiča!

»Ti! Ali je tvoja mamica prihranila tudi kaj zate?«

»Nehaj!« krične mož grobo. Kupčke bankovcev, oguljeni možnjček in zaprto denarnico vrže v predalček in ga zapre... »Tvoja mamica naj si priskrbi boljše ključavnico na vratih!« zagodrnja, »vsakdo ni tak norec, kakor sem jaz...«

Vrata spet rahlo zaškripljejo in se zapro za njim.

ZA DOBRO VOLJO

To pa ni lepo!

JURE

NAPISAL BRODAR, RISAL JEZERNIK

89. V vratih je zaropotal ključ in oba sta stopila v vežo. »Oho, tega pa še nisem videla!« je vzkliknila Breznikova mama, ko je zagledala Jureta. »Ta je pa nov,« je pojasnil Peter. »Jure mu je ime. Tisto brzostrelko, ki jo ima v roki, je sam vzel Italijanom.« »Saperlot!« je od začudenja sklenila roke, potem pa ju je povabila: »Stopita no v hišo na prigrizek!«

90. Breznikova mama je imela za kurirje vedno pripravljene latvice kislega mleka z debelo smetano in lepo diščim ajdovim kruhom. »Saj ste revožili!« je dejala včasih. »Vse noči morate predirjati, namesto da bi se naspali.« »Saj spimo podnevi, mamka!« so pojasnjevali. »Kaj boste pravili! Podnevi se nikdar ne spi tako lepo kot ponoči!« in pri tem je pozabljala, da sama tako rekoč ne spi ne podnevi in ne ponoči! Podnevi je delala na polju, ponoči pa je odpirala gostoljubna vrata partizanom.

91. Kurirji so izmenjali pošto in se poslovili od gostoljubne Breznikove mame. Zvezde so že začele bledeti, ko sta se Jure in Peter ustavila globoko v gozdu pod zasilno streho iz smrekovega lubja. Trije kurirji so se pravkar spravljali spat. »To je naša postajala!« je pojasnil Peter in predstavil Jureta tovarišem. »Saj sem jim že ves čas pripovedoval o njem!« je napol v spanju zagodel Polde.

92. »Odslej bomo vzdrževali zvezo tudi jaz Savi!« je nekoga dne povedal Polde. Vsi so se ozrli na Jureta in Petra. Njima je komandir vodno poveljal najbolj nevarna in najbolj zaupna pota. Komandir Polde je prikimal in se nasmehnil. »Tudi jaz mislim, da bi šla Jure in Peter.« Fant sta bila tako pripravljena za pot. Še nasmehnilo skrbno pregledala orožje, si oprta nahnrtično in se odpravila novim nevarnostim naproti.